

## บทที่ ๓

### สภาพการณ์การดื่มสุราในสังคมไทยและปัญหาการดื่มสุราของประชาชน ตำบลตาตทอง อำเภอสรีราช จังหวัดสุพรรณบุรี

การดื่มสุราในพระพุทธศาสนา เป็นเรื่องที่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงบัญญัติขึ้นเพื่อมิให้ประมาทในความมัวเมา หรือเสียสติสัมปชัญญะ จึงจำเป็นต้องบัญญัติสิกขาบทงดเว้นจากการดื่มน้ำเมา และสุรานั้นเป็นเหตุให้ละเมิดศีลข้ออื่นๆตามมา และยังทำให้เสียสุขภาพทางร่างกาย จิตใจ เสียทรัพย์สิน ทำให้เป็นที่รังเกียจแก่บุคคลอื่นด้วย

#### ๓.๑ สภาพการณ์การดื่มสุราในสังคมไทย

แม้ในปัจจุบันรัฐบาลจะขึ้นภาษีสรรพสามิตสุราและเบียร์ ประชากรยังนิยมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นเดิม โดยเฉพาะเบียร์และเหล้าขาว รัฐบาลและกรมสรรพสามิตต่างระบุว่าต้องการหาเงินเข้ารัฐ แต่กลับไม่เลือกขึ้นภาษีในผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ให้ส่วนแบ่งรายได้แก่ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีสัดส่วนสูง โดยหากดูจากอัตราภาษีสุรานำเข้าหรือต่างประเทศซึ่งมีส่วนแบ่งรายได้แก่ภาษีเพียง ๘% เติบโตขึ้นที่ ๔๐๐ บาทต่อลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๖ และขึ้นอัตราภาษีสุราปรุงพิเศษ (หมัก) ซึ่งมีส่วนแบ่งรายได้แก่ภาษีเพียง ๐.๒% เติบโตขึ้นเมื่อปี ๒๕๔๘ แต่ในปี ๒๕๕๒ กลับยังขึ้นภาษีเบียร์และเหล้าขาวไม่เติบโตขึ้น ทั้งที่เบียร์ให้ส่วนแบ่งรายได้แก่ภาษี ๕๕% และเหล้าขาวให้ส่วนแบ่ง ๑๓% โดยขึ้นภาษีเบียร์ครั้งสุดท้ายเป็น ๕๕% เมื่อปี ๒๕๔๔ และเหล้าขาวเก็บที่อัตรา ๑๐๐ บาทต่อลิตรแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ และขึ้นเป็น ๑๑๐ บาทเมื่อปี ๒๕๕๐

หากดูโครงสร้างรายได้ภาษีสรรพสามิตสุราของประเทศไทยปี ๒๕๕๑ รัฐบาลได้ภาษีสรรพสามิตสุรายอดรวม ๙๐,๑๘๘ ล้านบาท อันดับ ๑ คือ เบียร์ ๕๓,๓๖๙ บาท คิดเป็น ๕๙% เหล้าขาว ๑๑,๖๐๕ ล้านบาท คิดเป็น ๑๓% สุราผสม ๙,๐๒๐ ล้านบาท คิดเป็น ๑๐% สุรานำเข้า ๗,๕๘๙ ล้านบาท คิดเป็น ๘.๔% สุราพิเศษ (ครอบคลุมบรันดี) ๖,๑๕๑ ล้านบาท คิดเป็น ๖.๘๕% สุราปรุงพิเศษ ๑๘๘ ล้านบาท คิดเป็น ๐.๒% และคาดว่าหลังการขึ้นภาษีครั้งล่าสุด คนไทยก็ยังนิยมบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นเดิม<sup>๑</sup>

การดื่มสุราส่งผลเสียต่อการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นเหตุให้คนเกิดประมาท การจะตรากฎหมายบังคับให้คนเห็นด้วยนั้น ผู้นำต้องมีความเชื่อว่าสิ่งนั้นไม่ดีแล้วจึงห้าม และตนก็ไม่ล่วงกฎกติกานั้นด้วย ดังที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงเชื่อว่า การบริโภคสุราการดื่มสุรา

---

<sup>๑</sup> [http://www.matichon.co.th/khaosod/view\\_news.php?newsid=TUROamlydmdPR EV&TURVMU๑nPT๐=&sectionid=TURN๑๑๓PT๐=&day=TWpBd๐๙TMHdOUzB๔TWc๙PQ==](http://www.matichon.co.th/khaosod/view_news.php?newsid=TUROamlydmdPR EV&TURVMU๑nPT๐=&sectionid=TURN๑๑๓PT๐=&day=TWpBd๐๙TMHdOUzB๔TWc๙PQ==) เข้าถึงเมื่อ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

เป็นบาป จึงทรงตราพระราชกำหนดใหม่ให้ “บันดาเสวกามาตราขบวรพลั้วฝ่ายหน้า แลท้าวนางชะแมพระสนมกำนันทนายเรือนจา โขลน แลข้าหลวงกรมพระราชวังบวรฯ ข้าเจ้าต่างกรมแลหากรมมิได้ ผู้รักษาเมือง กรมการทั้งปวง” ให้อยู่ในศีลธรรม ด้วยทรงเพนหวงวาทาราชบริพารของพระองค์ “บัดนี้คับกันเสพสุราเลนเบียบอนเปนพาลทุจริต มิได้คิดเกรงบาปลอยบาปทุกขโทษในประจุบันก็มี ครั้นสิ้นชีวิตแล้วก็จะไปทนทุกขเวทนาอยู่ในนรกนั้นช้านาน” ดังนั้น หากทราพบผู้ใดบริโภคสุราเลนการพนันไม่ว่าในที่ได้ก็ตามจะถูกเขียนสามยกถอดออกจากราชการให้เป็นไพร่ และสักหนา<sup>๒</sup>

จะเห็นได้ว่า พระราชกำหนดดังกล่าวพระองค์มีพระประสงค์จะห้ามเฉพาะสวนราชการที่ต้องทำงานเพื่อประชาชน เพื่อต้องการให้งานนั้นเกิดประสิทธิภาพ และก่อประโยชน์แก่การบริหารประเทศชาติและการปกครองประชาชน แต่ไม่ทรงออกกฎหมายบังคับประชาชนไม่ให้ดื่มสุรา อาจเป็นเพราะสุรานั้นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประชาชนทั่วไปหรืออาจเป็นเพราะประชาชนทั่วไปเห็นคล้อยตามระเบียบทางการ ที่ว่าเมื่อเจ้า ทำอย่างไรยอมทำให้ประชาชนเอาอย่างก็ไม่ได้ เพราะในสมัยของพระองค์ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้พระราชอาคณและราชบัณฑิตช่วยกันแต่งไตรภูมิโลกวินิจฉัยอันว่าด้วยหลักการละเว้นอกุศลกรรมบถ ๑๐ ประการ และโทษในการประพฤติดิถี ๕ ชั้นเมื่อปีเถาะ จุลศักราช ๑๑๔๕ (พ.ศ. ๒๓๒๖) เป็นหนังสือ ๑ จบ แต่ยังไม่สมบูรณ์ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๓๔๕ โปรดให้พระยาธรรมปรีชา (แก้ว) แต่งไตรภูมิวินิจฉัย จนจบความ<sup>๓</sup>

เนื่องจากสุราก่อให้เกิดโทษภัยนานาประการ อันมีผลกระทบต่อสังคมไทยมายาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รัฐแต่ละยุคต่างก็ได้กำหนดกฎหมายเกี่ยวกับสุราไว้เพื่อเป็นการคานกับพิษภัยจากสุราดังกล่าว แต่ส่วนใหญ่จะออกเป็นกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรเท่านั้น จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๙๓ รัฐบาลได้ตรากฎหมาย เพนพระราชบัญญัติสุราขึ้น แม้จะไม่ได้มุ่งส่งเสริมสุขภาพของประชาชน แต่ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยกำหนดมาตรฐานของการผลิตสุราขึ้นในประเทศไทย โดยในงานวิจัยส่วนนี้ ผู้วิจัยต้องการชี้ให้เห็นกฎหมายบางมาตราที่รัฐได้ออกมาเกี่ยวกับสุรา เพื่อต้องการให้ทราบถึงวิวัฒนาการของสุราที่มีผลกระทบต่อสังคมไทย ดังนี้

### ๓.๑.๑ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓

มาตรา ๒๓ ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๓ ถึงประเภทที่ ๗ ทำการเปลี่ยนแปลงสุราโดยเอาสุราอื่นใด หรือน้ำ หรือของเหลว หรือวัตถุอื่นใดเจือปนลง หรือเปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุรา เว้นแต่ผู้ซื้อได้ร้องขอให้เปลี่ยนแปลงสุราเพื่อดื่มในขณะนั้น ถ้าปรากฏกว่าสุราที่มีอยู่ในความครอบครองของผู้ได้รับใบอนุญาตดังกล่าวในวรรคก่อนเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ซึ่งมีได้เป็นไปตามธรรมชาติ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้นั้นทำการเปลี่ยนแปลงสุรา

มาตรา ๓๘ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

จากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวนี้ ต้องการกำหนดขอบเขตของการผลิตสุราทั้งการขอใบอนุญาตผลิตการขนานเข้า การจำหน่าย ต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐก่อน ดังความในมาตรา ๑๙

<sup>๒</sup> กฎหมายตราสามดวง ๕, หน้า ๑๙๘ – ๑๙๙, อ้างใน พระไพศาล วิสาโล, ประวัติศาสตร์การบริโภคสุราในประเทศไทย, หน้า ๑๙.

<sup>๓</sup> หอสมุดแห่งชาติ, กรมศิลปากร, สมุดภาพไตรภูมิฉบับอักษรขอม ภาษาไทย, (กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๕๒), หน้า ๒.

วา ใบอนุญาตขายสุรา มี ๗ ประเภท คือ ประเภทที่ ๑ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป ประเภทที่ ๒ สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป ประเภทที่ ๓ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร ประเภทที่ ๔ สำหรับการขายสุราที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร ประเภทที่ ๕ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย เป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน ประเภทที่ ๖ สำหรับการขายที่ทำในราชอาณาจักร ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย เป็นการชั่วคราวไม่เกินสิบวัน ประเภทที่ ๗ สำหรับการขายสุรา ครั้งหนึ่งเป็นจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร เพื่อดื่มภายในสมาคมหรือสโมสร

และมีบทกำหนดโทษตามความในมาตรา ๔๐ ทวิ ว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ทำการขายสุราไม่ตรงตามประเภทใบอนุญาตที่เจ้าพนักงานออกให้ตามมาตรา ๑๙ หรือผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ซื้อสุราจากผู้ไม่มีสิทธิขายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

พระราชบัญญัติสุราฉบับ พ.ศ.๒๔๙๓ นี้ มีขอบข่ายเพื่อต้องการควบคุม หรือจัดระบบการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับสุราให้เป็นมาตรฐานสากล หรือเป็นระบบทั้งการผลิต การนำเข้า และการส่งออก โดยมีการกำหนดประเภทของการดำเนินการเกี่ยวกับการซื้อขายสุราทั้งการผลิตเองและนำเข้า โดยมีปริมาณของสุรานั้นเป็นตัวกำหนดว่าผู้ผลิตหรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายนั้นมีความสามารถเพียงแคไหน และต้องขอใบอนุญาตตามปริมาณนั้น และดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสุราที่จะต้องจ่ายเข้ารัฐ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการนำรายได้ไปพัฒนาประเทศ ซึ่งดำเนินการจัดเก็บภาษีด้วยสรรพสามิต<sup>๔</sup>

### ๓.๑.๒ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดนำสุราเกินกว่าหนึ่งลิตรเข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต ฯลฯ” และ มาตรา ๘ บัญญัติว่า “ผู้ได้รับใบอนุญาตนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องเสียภาษีสุราโดยปดแสดมปสุรา.... ฯลฯ” ซึ่งความในมาตรา ๘ นี้ เมื่อพิจารณาแล้วก็จะตีความได้ว่า ผู้ที่จะต้องเสียภาษีสุราที่นำเขามาก็คือ “ผู้ได้รับใบอนุญาต” (นำเข้าเกินกว่าหนึ่งลิตร) โดยเฉพาะเท่านั้น ฉะนั้น ผู้ที่ไม่ต้องขอรับใบอนุญาต (นำเข้าไม่เกินหนึ่งลิตร) ก็ไม่ต้องเสียภาษี ซึ่งเมื่อตีความได้เช่นนี้ แล้วก็นับว่ายังไม่ถูกต้องกับเจตนารมณ์และความมุ่งหมายเกี่ยวกับการควบคุมในทางภาษีสุรา เพราะหากมีความมุ่งหมายจะให้สุราทุกขวดที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือที่สร้างขึ้นภายในเพื่อจำหน่ายก็ตาม มีแสดมปสุราปดอยู่เพื่อเป็นเครื่องหมายว่าได้ผ่านการเสียภาษี หรือการอนุญาตของเจ้าพนักงานมาแล้ว แต่ที่ไขคำว่า “ไม่เกินหนึ่งลิตร” ในมาตรา ๖ นั้นเป็น การยกเว้นสำหรับผู้ที่น่าคิดว่าตัวเข้ามาเพียงจำนวนเล็กน้อย ให้ได้รับความสะดวกไม่ต้องยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตนำเข้าเท่านั้น มิได้มุ่งหมายจะยกเว้นภาษีให้ เพราะถ้ายกเว้นภาษีให้แล้วก็มีสุราที่ไม่ต้องปดแสดมป อยู่ในความครอบครองของบุคคลต่าง ๆ ได้โดยไม่ผิดกฎหมาย

<sup>๔</sup> อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๔๙๓/๑๖/๓๔๖/๒๑ มีนาคม ๒๔๙๓.

เนื่องจากพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ มิได้มีบทลงโทษผู้รับอนุญาตจำหน่ายสุราที่ซื้อสุราจากบุคคลอื่นซึ่งมิได้รับอนุญาตขายสุรามาไว้ในร้าน เมื่อถูกจับกุมฐานมีสุรามิชอบด้วยกฎหมายก็ใช้กรณีดังกล่าวยกขึ้นเป็นข้ออ้าง ทำให้พ้นผิดทางอาญาไปได้ และอีกกรณีหนึ่งก็คือทำการขายสุราไม่ตรงกับประเภทใบอนุญาตที่ได้รับ เช่น ได้รับอนุญาตขายปลีกแต่ทำการขายในจำนวนของร้านขายส่ง หรือเป็นร้านขายปลีกเฉพาะสุรารภายในประเทศ (ประเภทที่ ๔) แต่ขายสุราหรือเบียร์ต่างประเทศ (ประเภทที่ ๓) ดังนี้ เป็นต้น การกระทำดังกล่าวเป็นการหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมใบอนุญาต เพราะมีจำนวนสูงต่ำแตกต่างกัน และการกระทำทั้งสองประการนี้มิได้มี บทลงโทษไว้ ฉะนั้น จึงควรกำหนดบทลงโทษไว้เสียด้วย เนื่องจากพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ มิได้มีบทบัญญัติลงโทษผู้มีแสดมปสุราปลอม หรือแสดมปสุราที่ไขแล้วไว้ในครอบครองโดยเจตนาทุจริตเหมือนดังเช่นที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร คงมีแต่โทษฐานนำแสดมปสุราที่ไขแล้วมาใช้อีก (มาตรา ๔๔) ประการเดียวเท่านั้น เนื่องจากขณะนี้มีการกระทำผิดเกี่ยวกับแสดมปสุราปลอมและแสดมปสุราที่ไขแล้วมากขึ้น จึงสมควรเพิ่มบทลงโทษโดยรวมไว้ในมาตรา ๔๔ นี้อีกด้วย และการกระทำผิดดังกล่าว ตรวจตราจับกุมได้ยาก ฉะนั้นจึงควรกำหนดบทลงโทษให้หนักกว่าเดิม<sup>๕</sup>

### ๓.๑.๓ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๐

เพื่อกำหนดเงื่อนไขและวิธีการวาดวยกรรมวิธีเกี่ยวกับการทำสุรา การใช้วัตถุดิบระยะเวลาและวิธีการเก็บสุรา ชนิดของสุราและแรงแอลกอฮอล์ จำนวนสุราที่ให้ทำและขายให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราปฏิบัติและลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตามด้วย กำหนดการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๔ สำหรับการขายเร กำหนดการพอนผันสำหรับผู้ที่น่าสุราเกินกว่าหนึ่งลิตรเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อเป็นตัวอย่างสินค้าหรือมีไว้เพื่อการ ค่า แกไขอัตราภาษีสุรากลั่นแห่งแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ลดหย่อนหรืองดเว้นไม่เรียกเก็บภาษีสุราสำหรับแอลกอฮอล์ที่นำไปใช้ในการอุตสาหกรรม ตลอดจนกำหนดความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว โหอิบัติกรมสรรพสามิต หรือเจ้าพนักงานสรรพสามิตซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีกรมสรรพสามิตมีอำนาจเปรียบเทียบได้<sup>๖</sup>

### ๓.๑.๔ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๓ พ.ศ. ๒๕๑๕

ข้อ ๒ ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๓ ถึงประเภทที่ ๖ ตามความในกฎหมายวาดวยสุรา หรือบุคคลใดซึ่งกระทำการเพื่อประโยชน์ของผูได้รับอนุญาตขายสุราดังกล่าวจำหน่ายสุราทุกชนิดในเวลาอื่น นอกจากตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๔.๐๐ นาฬิกา และตั้งแต่เวลา ๑๗.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมตำรวจสำหรับนครหลวงกรุงเทพธนบุรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับจังหวัดอื่นห้ามมิให้ผู้ใดดื่มสุราชนิดใดๆ ณ สถานที่ขายสุรในกำหนดเวลาห้ามจำหน่ายสุรา เว้นแต่สถานที่ขายสุรานั้นได้รับอนุญาตให้จำหน่ายได้ตามวรรคหนึ่ง การจำหน่ายสุราและดื่มสุรในสถานบริการตามกฎหมายวาดวยสถานบริการ ซึ่งกฎหมายอนุญาตให้เปิดทำการได้เกินเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา ให้กระทำนอกเวลาที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง และวรรคสองได้เฉพาะหลังจากเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา จนถึงเวลาปิดทำการ

<sup>๕</sup> อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก. ๒๔๙๗/๑๔/๓๔๑/๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๗.

<sup>๖</sup> อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๑๐/๓๖\_/๒๐๔/๒๕ เมษายน ๒๕๑๐.

หลักเกณฑ์ เงื่อนไข หรือวิธีการเกี่ยวกับการขออนุญาต การอนุญาต การออกใบอนุญาต การแสดงใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การจำหน่ายสุราของผู้ได้รับใบอนุญาตและค่าธรรมเนียม การออกและการต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ข้อ ๓ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ (๑) ดำเนินกิจการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมหรือ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น (๒) ยอมให้ผู้มีอาการเมาสุราจนประพฤตินุญวาย หรือครองสติไม่ได้เข้าไปหรืออยู่ในสถานที่ขายสุราระหว่างเวลาเปิดทำการ (๓) จำหน่ายสุราให้แก่ลูกค้าที่มีอาการเมาสุราจนประพฤตินุญวาย หรือครองสติไม่ได้แล้ว (๔) จำหน่ายสุรานอกเวลาที่กำหนดในใบอนุญาต (๕) ฝ่าฝืนกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ให้ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ มีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตได้การสั่งพักใช้ใบอนุญาต ให้สั่งพักใช้ได้ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน

ข้อ ๔ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อ ๒ วรรคหนึ่ง หรือจำหน่ายสุราในเวลาห้ามจำหน่ายระหวาถูกพักใช้ใบอนุญาตตามข้อ ๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ข้อ ๕ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อ ๒ วรรคสอง หรือกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>๗</sup>

### ๓.๑.๕ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๗ พ.ศ. ๒๕๑๕

ข้อ ๒ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสุราตามกฎหมายวาด่วยสุราและภาษีเครื่องดื่มตามกฎหมายวาด่วยภาษีเครื่องดื่ม เสียภาษีสุราและภาษีเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละสิบของภาษีประเภทนั้นๆ ภาษีสุราและภาษีเครื่องดื่มที่เสียเพิ่มขึ้นตามความในวรรคหนึ่ง เศษของหนึ่งสตางค์ให้ ปดทิ้ง

ข้อ ๓ ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บภาษีสุราตามกฎหมายวาด่วยสุรา และภาษีเครื่องดื่มตามกฎหมายวาด่วยภาษีเครื่องดื่ม สงมอบเงินภาษีที่เพิ่มขึ้นร้อยละสิบตามข้อ ๒ ให้แก่กระทรวงมหาดไทยโดยหักค่าใช้จ่ายไว้อยู่ของเงินที่เก็บได้

ข้อ ๔ ให้กระทรวงมหาดไทยจัดสรรเงินที่ได้รับตามข้อ ๓ ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และให้มีอำนาจวางระเบียบปฏิบัติเกี่ยวแก่การดำเนินการ เพื่อให้ราชการส่วนท้องถิ่นได้รับเงินรายได้จากค่าน้ำสุราและภาษีเครื่องดื่ม<sup>๘</sup>

### ๓.๑.๖ พระราชบัญญัติสุรา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๖ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๓๓ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ และอัตราภาษีสุราที่กำหนดโดยกฎกระทรวงวาด่วยการลดหย่อนหรือการเรียกเก็บภาษีสุราที่ออกตามความในพระราชบัญญัติดังกล่าวก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปสำหรับผู้ซื้อสุราหรือผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุรา ที่มีสัญญาผูกพันกับกรมสรรพสามิตหรือกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ก่อนวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๕ และในสัญญาดังกล่าวผู้ซื้อสุราหรือผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราต้องชำระเงินแก่รัฐบาลเป็นการเหมาจ่ายโดยรวมค่าน้ำสุราและค่าผลประโยชน์ หรือรวมค่าน้ำสุราและค่าสิทธิ หรือรวมค่าน้ำสุราและค่า

<sup>๗</sup> อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๑๐/๓๖\_๒๐๔/๒๕ เมษายน ๒๕๑๐.

<sup>๘</sup> อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก. ๒๕๑๕/๑๗๔/๑๐พ/๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๕.

ธรรมเนียมพิเศษและกำหนดแทนโรงงานสุราเขาด้วยกัน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ จนกว่าสัญญาดังกล่าวจะสิ้นสุดลงไม่ว่าด้วยเหตุเล็กสัญญาหรือสิ้นสุดอายุสัญญา

มาตรา ๗ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไป สำหรับกรณีดังต่อไปนี้ (๑) สุราที่การปฏิบัติจัดเก็บภาษียังค้างอยู่ หรือที่ถึงกำหนดชำระก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (๒) สุราที่ทำในราชอาณาจักรและได้เสียภาษีสุราครบถ้วนแล้วโดยการปลดแถมปสุราหรือโดยวิธีอื่น แต่ยังมีได้ขนออกจากโรงงานสุราก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (๓) สุราที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ที่ได้เสียภาษีสุราครบถ้วนแล้วโดยปลดแถมปสุรา แต่ยังมีได้นำออกจากอารักขาของศุลกากรเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราหรือผู้นำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร ยื่นบัญชีรายละเอียดสุราตาม (๒) และ (๓) โดยแสดงรายการประเภทชนิด และปริมาณ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ พร้อมทั้งระบุสถานที่เก็บสุรานั้น และให้ยื่นบัญชีดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตแห่งท้องที่ที่โรงงานสุราตั้งอยู่ หรือต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตแห่งท้องที่ที่มีการนำเข้าสุราแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราหรือผู้นำสุราใด ไม่ปฏิบัติตามวรรคสองต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการปรับปรุงระบบภาษีอากรของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้ยกเลิกภาษีการค้าและนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทน สมควรปรับปรุงภาษีสุราเพื่อให้ความสอดคล้องกับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากรดังกล่าว อีกทั้งเพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดเก็บ<sup>๔</sup>

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง ให้เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ เลขาธิการคณะกรรมการอาหาร และยาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการอาหาร ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ตามประกาศคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เรื่อง การมอบอำนาจในการคุ้มครองผู้บริโภคให้เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ขอ ๑ ให้เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ เป็นสินค้าที่ควบคุมฉลาก

ขอ ๒ ในประกาศนี้ “เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์” หมายถึง ของเหลวเพื่อการบริโภคของมนุษย์ที่มีจำนวนเอธานอลเกินกว่า ๕ มิลลิลิตรต่อของเหลว ๑ ลิตร หรือเกินกว่า ๐.๕ ดีกรี ซึ่งได้แก่ เบียร์ ไวน์ สุรา หรือของเหลวที่มีชื่ออื่นๆ และให้หมายความรวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือ

<sup>๔</sup> อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๓๔/๒๐๑/๑๘๓พ/๒๑ พุทธศักราช ๒๕๓๔.

ของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถบริโภคได้ โดยมีปริมาณเอทานอลเกินกว่า ๕ มิลลิลิตรต่อของเหลว ๑ ลิตร ทั้งนี้ไม่รวมถึงยาตามกฎหมายว่าด้วยยา<sup>๑๐</sup>

### ๓.๑.๗ พระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในปัจจุบันการโดยสารรถจักรยานยนต์บนที่นั่งกันอย่างแพร่หลาย และจำนวนอุบัติเหตุอันเนื่องจากรถจักรยานยนต์ได้เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการเกิดอุบัติเหตุทางถนนอันเนื่องมาจากการขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น หรือเสพยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทได้เพิ่มสูงขึ้นด้วยสมควรกำหนดให้คนโดยสารรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกที่จัดทำขึ้นโดยเฉพาะ เพื่อป้องกันอันตรายและกำหนดให้ความผิดของผู้ขับขี่ที่ได้ขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น เป็นความผิดที่ไม่อาจกล่าวอ้างแก้ตัวหรือทำการเปรียบเทียบได้ รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษสำหรับความผิดฐานขับรถในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น หรือเสพยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ตลอดจนปรับปรุงประเภทของรถที่ใช้บรรทุกคน สัตว์ หรือสิ่งของให้ครอบคลุมถึงการบรรทุกของรถทุกประเภทด้วย<sup>๑๑</sup>

### ๓.๑.๘ พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศสมควรกำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย<sup>๑๒</sup>

วิวัฒนาการของกฎหมายที่ภาครัฐออกมามีส่วนเกี่ยวข้องกับสุรานั้น แรกเริ่มเดิมทีนั้น เน้นความต้องการเพื่อกระตุ้นระบบทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญ โดยมุ่งหมายเพื่อการจัดเก็บภาษีให้สมดุลกับรายรับที่บริษัทสุราต่างๆ ดำเนินการทางธุรกิจ ทั้งการผลิต การนำเข้า การส่งออก จนกระทั่งมีกลุ่มองค์กรภาคประชาชนบางกลุ่มออกมากระตุ้นเตือนให้ภาครัฐเปรียบเทียบให้เห็นถึงความสำคัญระหว่างรายได้จากภาษีสุรากับผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค อย่างไหนมีความสำคัญมากน้อยกว่ากัน ทำให้ภาครัฐมองเห็นความสำคัญของบุคลากรของประเทศ จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสุราฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๑ ขึ้น เพื่อต้องการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อทั้งด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุ และอาชญากรรมต่างๆ รวมทั้งก่อปัญหาแก่ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ อันเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนกฎหมายนิติของกระทรวง

<sup>๑๐</sup> อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๔๔/๑๒๓/๑๐๘๖/๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๔.

<sup>๑๑</sup> อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๕๐/๑๒๔/๑๐๑๖/๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๐.

<sup>๑๒</sup> อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๕๑/๑๒๕/๓๓๖/๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.

สาธารณสุขในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนให้มีคุณภาพ และยังมีการกำหนดสถานที่ต้องห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสุรา ดังความในมาตรา ๓๑ เช่น วัด สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานที่ราชการ สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สวนสาธารณะของทางราชการ และสถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของกรรมการ ซึ่งมีบทลงโทษตามความในมาตรา ๔๒ ว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>๓๓</sup>

จะเห็นได้ว่าปัญหาของสุราเป็นปัญหาใหญ่ที่มีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ หากมองในภาคธุรกิจก็จะเห็นถึงรายได้มหาศาล แต่หากมองในด้านคุณธรรมจริยธรรม และผลกระทบในอนาคต จะเห็นได้ว่า สุราเป็นปัญหาร้ายแรงมากกว่าที่คิด เช่น สุราชาวขวดหนึ่งราคาต้นทุน ๔๐ – ๖๐ บาท แต่อนาคตต้องเสียค่ารักษาพยาบาล หากเกิดอุบัติเหตุต้องเสียค่ารักษาอวัยวะทุกส่วนให้คงอยู่ในสภาพที่พอจะใช้งานได้ และยังคงคอยรักษาโรคมะเร็งที่ต้องติดตัวไปจนวันตายอันเกิดจากปัญหาของสุราเพียงน้อยนิด แต่ก่อให้เกิดโทษมหันต์ และยังส่งผลกระทบต่อปัญหาภายในครอบครัว และการเขาสังคมด้วย เมื่อภาครัฐมองเห็นปัญหาดังกล่าว จึงพยายามที่จะระงับยับยั้งแรงเสียดทานจากสุราด้วยการออกกฎหมายในระดับต่าง ๆ โดยมีการเก็บภาษีที่สูงขึ้นทุกปี แต่ยังไม่สามารถต้านกระแสธุรกิจดังกล่าวได้ นอกจากการออกไปกฎหมายที่มีการลงโทษต่อผู้ผลิตอย่างรุนแรงมากกว่าการออกกฎหมายมาใช้บังคับกับผู้บริโภคเท่านั้น

### ๓.๒ โทษของสุรา

สุรานั้นเป็นเครื่องดื่มที่คนนิยมดื่มกันและมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน สุรานั้นแม้จะเป็นที่นิยมดื่มโดยคิดว่าดื่มแล้วมีความสุขก็ตาม แต่อันที่จริงแล้วสุรามีโทษอย่างมหันต์ต่อผู้ที่ดื่ม ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงโทษของสุราโดยแบ่งออกเป็นโทษในทางพุทธศาสนาและโทษในทางกฎหมายบ้านเมือง

#### โทษของสุราในทางกฎหมาย

สุรา เป็นสาเหตุสำคัญของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุต่างๆ เช่น อุบัติเหตุจราจร ประมาณ ๕๐% ของผู้เสียชีวิตทั้งหมด อุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรม ประมาณ ๔๐% ของผู้เสียชีวิตทั้งหมด อุบัติเหตุจมน้ำ ประมาณ ๓๘% ของผู้เสียชีวิตทั้งหมด อุบัติเหตุไฟไหม้ น้ำร้อนลวก ประมาณ ๕๓ - ๖๔ % ของผู้เสียชีวิตทั้งหมด อุบัติเหตุตกจากที่สูง ประมาณ ๑๗ - ๓๕% ของผู้เสียชีวิตทั้งหมด สถานการณ์อุบัติเหตุจราจรในประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งจากสถิติที่ผ่านมาคนไทยเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรเฉลี่ยถึง ๒ คน/ชั่วโมง และเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจสูงถึง ๑๐๖,๓๖๗ ล้านบาท ซึ่งนับวันแนวโน้มสถิติเกี่ยวกับเรื่องนี้จะสูงขึ้นเรื่อยๆ ปัญหาอุบัติเหตุจราจรที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สาเหตุสำคัญซึ่งมากกว่าร้อยละ ๕๐ เกิดจากพฤติกรรมการขับขี

<sup>๓๓</sup> ดูรายละเอียดใน มาตรา ๓๑ และ มาตรา ๔๒ , อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๕๑/๑๒๕/๓๓๓/๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.



รถขณะเมาสุรา ความสัมพันธ์ของระดับแอลกอฮอล์ในเลือดส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุทางจราจรได้ เมื่อเทียบระดับแอลกอฮอล์ในเลือดต่อมิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์กับคนปกติ โดยมูลนิธิเมาไม่ขับได้สรุปผลสำรวจไว้ว่า ผู้บริโภคมีระดับแอลกอฮอล์ในเลือด ๒๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุใกล้เคียงกับคนที่ไม่ดื่มสุรา มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือด ๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุเมื่อเทียบกับคนไม่ดื่มสุราเป็น ๒ เท่า มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือด ๘๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุเมื่อเทียบกับคนไม่ดื่มสุราเป็น ๓ เท่า มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือด ๑๐๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุเมื่อเทียบกับคนไม่ดื่มสุราเป็น ๖ เท่า มีระดับแอลกอฮอล์ในเลือด ๑๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ โอกาสที่จะเกิดอุบัติเหตุเมื่อเทียบกับคนไม่ดื่มสุราเป็น ๔๐ เท่า ซึ่งประเทศไทยได้กำหนดมาตรการในการตรวจจับผู้ขับขี่ที่เมาสุราโดยถือเอาระดับแอลกอฮอล์ในเลือดที่เกิน ๕๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์เป็นผู้ขับขี่ที่เมาสุรา และมีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก มาตรา ๔๓ (๒) (ที่แก้ไขแล้ว) ผู้ฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ<sup>๑๔</sup>

หากว่าตามกฎหมายแล้ว พระราชบัญญัติสุราตั้งแต่ พ.ศ.๒๔๙๓ จนกระทั่งพระราชบัญญัติสุรา ๒๕๕๑ เน้นไปที่การดำเนินการลงโทษการหลบเลี่ยงภาษีของผู้ผลิต ผู้ขาย หรือผู้ซื้อ และมีบทกำหนดโทษกับผู้ดื่มแล้วประพฤติดลกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุรา เช่น เมาแล้วขับ เมาแล้วก่อการทะเลาะวิวาทสร้างความรำคาญให้แก่บุคคลอื่น ซึ่งมีบทกำหนดลงโทษปรับเป็นสวนใหญ่ (ปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท)<sup>๑๕</sup> มีโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี สวนใหญ่จะเป็นการเปรียบเทียบปรับ ซึ่งนั่นต้องเป็นการกระทำในลักษณะจงใจหรือแกล้งหลบเลี่ยงภาษีอากรสุรา หรือไม่ได้มีนัยคำเตือนให้กับบรรจูกัญชา ไม่มีโทษร้ายแรงเหมือนยาเสพติดประเภทยาบ้า ซึ่งห้ามผู้ผลิตผลิตเพื่อทำลายทรัพยากรบุคคลของประเทศ สร้างความมอมเมาให้กับบุคคลให้เกิดความพินาศทางสติ และยังคงให้เกิดปัญหากับสังคมตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนกระทั่งถึงสังคมระดับประเทศ จัดว่า เป็นบ่อนทำลายประเทศชาติอีกทางหนึ่ง แต่รัฐกลับมองเห็นทางแก้ปัญหาคือการกำหนดเพนบทลงโทษสำหรับผู้ดื่มเป็นสวนใหญ่ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก เป็นต้น

มาตรา ๓๘ ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ ที่ว่าผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องจัดให้มีบรรจูกัญชา ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ที่ผลิต หรือนำเข้า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับมาตรา ๓๙ ผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๗

<sup>๑๔</sup> <http://phanpatrol.spaces.live.com/blog/cns!A๙A๑๑B๙๖FB๑๑๖ACA!๑๒๑๐๖.trak> อ้างถึง ThaiHealth.or.th เข้าถึงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๗.

<sup>๑๕</sup> มาตรา ๓๘ ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ, อ้างในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก. ๒๕๕๑/๑๒๕/๓๓ก/๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.

ที่วางขายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในวัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานที่ราชการ หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สถานศึกษา สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สวนสาธารณะของทางราชการ และสถานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ หรือมาตรา ๒๘ ที่กล่าวถึงวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดมิให้ซื้อขาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดขายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ ว่าด้วยการขายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ให้แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบบริบูรณ์ และบุคคลซึ่งมีอาการเมาไม่ได้สติ หรือมาตรา ๓๐ (๑) ขายโดยใช้เครื่องขายอัตโนมัติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๐ (๒) ว่าด้วยการขายเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์โดยการเรขาย (๓) ขายโดยลดราคาเพื่อส่งเสริมการขาย (๔) โดยเสนอผลตอบแทนในลักษณะชิงโชค (๕) ขายโดยลด แลก แจก แถม ในลักษณะจูงใจให้อยากตี๋ม หรือ (๖) ขายโดยวิธีหรือลักษณะที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ ว่าด้วยการบริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในวัด สถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานที่ราชการ สถานศึกษา สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สวนสาธารณะของทางราชการ และสถานที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ ว่าด้วยการโฆษณาในเชิงอวดอ้างสรรพคุณหรือจูงใจให้คนตี๋มทั้งทางตรงและทางอ้อม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะไต่ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๔๔ ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม

มาตรา ๓๔ (๑) ขัดขวางการเข้าไปตรวจสอบสินค้า หรือ (๒) ขัดขวางการยึดหรืออายัดเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ของผู้ผลิตที่ปฏิบัติผิดกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้ใดไม่ยอมมาให้ถ้อยคำ หรือไม่ยอมให้ถ้อยคำโดยไม่มีเหตุอันสมควรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๓๔ (๓) หรือไม่ยอมส่งเอกสารหรือวัตถุอื่นใดมาเพื่อประกอบการพิจารณาของพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อถูกเรียกให้ส่งตามมาตรา ๓๔ (๓) ต้องระวาง

โทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท ผู้ใดไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท<sup>๑๖</sup>

### ๓.๓ ประวัติการดื่มสุราในสมัยกรุงศรีอยุธยา ถึงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ประวัติการดื่มสุราในประเทศไทย ไม่มีผู้ใดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ คนไทยรู้จัก ทำนาปลูก ข้าวประมาณ ๕,๐๐๐ ปีแล้ว คนไทยก็น่าจะรู้จักวิธีทำสุราจากข้าว ตามหลักฐานที่ถ้ำปุงฮุง จังหวัดแมฮ่องสอน และที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี หากถือเอาตามตำนานสุราในเมืองไทยก็ล้วนเป็นตำนานที่มาจากภายนอก มีบางส่วนมาจากพระไตรปิฎกหลักฐานเก่าแก่ที่สุดในประเทศไทยที่เกี่ยวกับถึงสุรา ก็คือ จารึกภาษาเขมรที่ปราสาทพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ กล่าวถึงการเซ่นสรวงว่าต้องใช้สุราเป็นส่วนประกอบด้วย นอกจากนี้หมอพื้นบ้านยังนิยมใช้เหล้าโรงเป็นกษัยยาหรือเป็นส่วนผสมของยาอีกด้วย

จากบันทึกของชาวต่างชาติที่เข้ามาอยู่เมืองไทย ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจวบจนถึงกรุงรัตนโกสินทร์บันทึกไว้ว่า คนไทยนั้นไม่ดื่มสุราเท่าใดนัก นักสังเกตการณ์สมัยพระนารายณ์ เช่น ลาลูแบร์ (La Lubere) แชรแวส (Gervaise) และสังฆราชแห่งเบริธ กล่าวเหมือนกันว่า น้ำบริสุทธ์เป็นเครื่องดื่มทั่วไปของคนสยาม ที่นิยมรองลงมาคือน้ำชา สวนสุรานั้นมีน้อยมาก และการดื่มสุรานั้นจะมีเฉพาะคนที่ประพาศตัวไม่ถูกต้องเท่า นั้น เนื่องมาจากหลักธรรมทางศาสนาพุทธที่สอนให้รักษาศีล ๕ และคำสอนที่เกี่ยวข้องเฉพาะก็คือ หลักของอบายมุขอันใดแก่ทาง แห่งความเสื่อมเสีย หรือชาวพุทธควรงดเว้นจากการดื่มสุรา และของมีเมา และถือว่าสุรานั้นเป็นโทษ ดังนั้น การงดเว้นจากสุราและสิ่งของมีเมามาจึงเป็นศีลสำคัญข้อหนึ่งที่ชาวพุทธไม่ควรละเมิด คัมภีร์ ทางศาสนา เช่น คัมภีร์ชาดก ได้กล่าวเรื่องสุราไว้ในกมุขชาดก เป็นต้นหรือหนังสือที่แต่งขึ้น ในชั้นหลัง เช่นในยุคของกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี หนังสือที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนในยุคนี้มาก ที่สุดก็คือ ไตรภูมิพระร่วง ซึ่งแต่โดยพระญาณโธ ได้กล่าวถึงผลร้ายของผู้ประพฤติดศีลธรรมจรรยา ในตอนที่เกี่ยวกับสุรามีความตอนหนึ่งว่า

“ถ้าแลแล้วผู้ใดคบหากันกินเหล้าใส่ บาปนั้นจะให้ตนรกรและมียมบาลทั้งหลายทำร้ายแก่ตนๆ ทุกขเวทนาหึงนานหนักหนาแล เมื่อพ้นจากนรกขึ้นมาได้ เปนผีเสื้อ ๕๐๐ ขาดิแล เปนสุนัขบ้า ๕๐๐ ขาดิ แหมเกิดมาเป็นคนไส้ก็เป้นบา อนึ่งแล มีรูปกายนั้นมิงาม เปนคนอัปลักษณ์ใจพาลแลมีรู้จักความผิดแลชอบ แลยังจะทำบาปนั้นสืบไปเลาและบาปนั้นก็แรงมากไปเลาแล ยากที่จะพ้นจากบาปทั้งหลาย แลกรรมอันใดอันมิควรกระทำ แลชาวเจ้าทั้งหลายอย่าได้กระทำสืบไปอีกเลย”<sup>๑๗</sup>

ข้อความที่กล่าวถึง ได้อธิบายถึงโทษของการผิดศีลธรรมจรรยาเกี่ยวกับการดื่มสุรา โดยการยกเรื่อง บาปบุญ คุณโทษ นรกสวรรค์ มาเป็นข้อสำคัญ เพื่อให้ผู้ที่คิดจะดื่มเกิดความหวาดกลัวต่อทุกขโทษที่ตนจะได้รับ เพราะการดื่มสุราหลังจากตายไปแล้ว ฉะนั้น ผู้ที่ดื่มสุรา หรือชักชวนกันดื่มสุรา จะให้ตนรกรหมกไหมนานแสนนาน เมื่อพ้นจากนรกแล้ว เกิดเป็นผีเสื้ออีก ๕๐๐ ขาดิและเป็นสุนัข

<sup>๑๖</sup> ดูรายละเอียดใน พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในราชกิจจานุเบกษา ที่ รก.๒๕๕๑/๑๒๕/๓๓๓/๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑.

<sup>๑๗</sup> พระไพศาล วิสาโล, ประวัติศาสตร์การบริโภคสุราในประเทศไทย, หน้า ๑๘.

บ้า ๕๐๐ ขาติ แมวจะเกิดมาเปน คน ก็เป็นคนบ้า มีรูปร่างอัปลักษณ์ ไม่รู้ความดีความชั่วแต่ยังหลงทำบาปกรรมต่างๆ จึงยากที่จะพ้นจากบาปกรรมนั้นได้

คำสอนในวรรณกรรมท้องถิ่นมากมาย ได้กล่าวถึงค่านิยมเกี่ยวกับความดี เช่น ผู้ชายที่ดีที่ควรเลือกเป็นคู่ครอง ก็คือคนที่มีศีล ๕ ดังปรากฏในวรรณคดีเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” ตอนนางทองประศรี มารดาของพลายแก้วมาขอร้องนางพิมพิลาไลย นางศรีประจันต์ผู้มารดาได้ถามอีกฝ่ายหนึ่งว่า ตูจะขอลามความทนาย ลูกชายนั้นดีหรืออย่างไร ไม่เล่นเบี้ยกินเหล้าเมาก็งูซา ฝนฝามันสุมบางหรือไม่<sup>๑๘</sup>

ในสุภาษิตสอนหญิงของสุนทรภู่ก็สะท้อนทัศนคติทำนองเดียวกันว่า

คิดถึงตัวหาผัวนี้หายาก มันชั่วมากนะอนงค์อย่าหลงไหล

คนสุมฝนกินสุราพาจัญไร แหมหญิงใดรวมทองจะต้องจน

มักเบียดเบียนปีศาประดาเสีย เหมือนเลี้ยงเหยี่ยวอภัยไม่มีผล

ไม่ทำมาหากินจนสิ้นตน แลชุกชอนตึงที่ยาววังราว<sup>๑๙</sup>

อนึ่งในสมัยเด็จพระนารายณ์มหาราช คตินิยมของคนไทยในเวลานั้นถือว่าการเป็นนักเลงสุรา เป็นความชั่วอันมิใช่คุณสมบัติของสาธุชน และลาลูแบร์ (La Lubire) ก็มีความเห็นด้วยว่าการดื่มสุราเป็นเรื่องน่าละอายสำหรับคนไทย<sup>๒๐</sup>

ในสมัยกรุงศรีอยุธยา ราษฎรสามัญดื่มสุราได้บาง แต่ห้ามเด็ดขาดสำหรับเจ้านายและขุนนาง แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ก็สามารถควบคุมการดื่มสุราในหมู่เจ้านายและขุนนางได้แม้ว่าจะมีบทบัญญัติในพระไอยการอาญาหลวงตรา ในปี พ.ศ. ๑๘๔๕ มาตรา ๔๓ ว่า “ห้ามมิให้มุขมนตรีราชินิกุล ขุนหมื่น หัวมื่นทั้งหลายคบกันเสพสุรา ยาเมา สุมฝน เทียวเล่นในกลางคืน” และผู้ที่ละเมิดมาตรานี้ถือว่า ผู้นั้นทุยศ ขบถต่อแผ่นดิน<sup>๒๑</sup>

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นที่รับรู้ และผลต่อทัศนคติของเหล่าเจ้านายและขุนนางสืบเนื่องมาถึงปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา ดัง ตูร์แปร์ (Turpin) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า

บรรดาเจ้าขุนมูลนายก็มีความตะขิดตะขวงใจที่จะดื่มเหล้า แม้กับยาที่มักต้องกินปนกับเหล้าในประเทศร้อนเหล้านี้อยู่น้อยๆ เจ้านายที่ในพระราชวังเป็นคนเคร่งครัดที่สุด ที่จะไม่ฝาดฝนการงดดื่มเหล้านี้ใครได้กลืนหายใจ ก็รู้ว่าเขากินเหล้าและถ้ามีหลักฐานว่าเขาดื่มเหล้า ก็จะถูกพระเจ้าแผ่นดินลงพระอาญาอย่างหนักและลดตำแหน่งเพราะเชื่อได้ว่าคนที่เมาอมพลอยตัวประกอบอาชญากรรมได้ทุกอย่าง<sup>๒๒</sup>

อย่างไรก็ตาม เป็นธรรมดาของทุกสังคมที่กำหนดเงื่อนไขข้อจำกัดในทางกฎหมายและวัฒนธรรม ไม่สามารถจะมีผลครบถ้วนบริบูรณ์ การดื่มสุราในหมู่เจ้านายและขุนนางจึงเป็นเรื่องที่มีให้

<sup>๑๘</sup> ประจักษ์ ประภาพิตยาร, ประเพณีและไสยเวทวิทยาในขุนช้างขุนแผน, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๕), หน้า ๑๕๘.

<sup>๑๙</sup> นิราศสุนทรภู่, อ้างถึงใน พระไพศาล วิสาโล, ประวัติศาสตร์การบริโภคสุราในประเทศไทย, หน้า ๑๘.

<sup>๒๐</sup> สันติโกมล บุตร, ผู้แปล, เล่าเรื่องกรุงสยาม, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, ๒๕๒๐), หน้า ๓๒๖.

<sup>๒๑</sup> กฎหมายตราสามดวง เล่ม ๕. (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๖), หน้า ๔๒-๔๓.

<sup>๒๒</sup> ปวล ชาเวียร์, ผู้แปล, ประวัติศาสตร์แห่งพระราชอาณาจักรสยาม, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สหประชาพานิชย์, ๒๕๓๐), หน้า ๙๗.

เห็นกันอยู่ตราบนานถึงสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก บรรดาเจ้านายและขุนนางก็ยังแอบดื่มสุรากันอยู่ พระองค์จึงตราพระราชกำหนดใหม่ว่า “บันดาเสวกามาตราขบวรพลสัตว์ฝ่ายหน้า และท้าวนางชะแม พระสนมกำนัลทนายเรือนจา ไชลอน และข้าหลวงกรมพระราชวังฯ ข้าเจ้าต่างกรมและหากรรมมิได้ผู้ รักษาเมือง กรมการทั้งปวงให้อยู่ในศีลธรรม” ด้วยทรงเป็นห่วงว่า “บัดนี้คืบกันเสพสุรา เล่นเบี้ยบ่อน เปนพาลทุจริต มิได้เกรงบาปละอายบาปทุกขโทษในประจจุบันก็มี ครั้นสิ้นชีวิตแล้วก็จะไปทน ทุกขเวทนาอยู่ในนรกนั้นชานาน” ดังนั้น หากทรงพบผู้ใดยังดื่มสุรา เล่นการพนัน ไม่ว่าในที่ได้ก็ตาม จะถูกเขียน ๓ ยก ถอดออกจากราชการให้เป็นไพร่ และสักหน้าผาก นอกจากการไม่ดื่มสุรา เล่นการ พนันแม่สี ๕ ข้อก็ทรงมีพระราชกำหนดให้เจ้านาย ขุนนางทั้งใหญ่น้อย สมทานเปนอาจิม โดยให้ ถือศีล ๘ เปนพิเศษในวันพระอีกด้วย<sup>๒๓</sup>

จะเห็นได้ว่า การมีพระราชกำหนดห้ามบรรดาเจ้าขุนมูลนายดื่มสุราในสมัยนั้น ก็ เนื่องมาจากพระประสงค์ที่จะให้ข้าราชการทำงานมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายใ อำนาจในทางมิชอบ และเหตุ ว่าการราชการต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนทั่วไปด้วย สอนราษฎรทั่วไปก็ควรประพฤติปฏิบัติตามหลักศาสนา ไม่มีพระราชกำหนดหรือบทลงโทษที่รุนแรง เหมือนกับของเจ้าขุนมูลนาย อาจเป็นเพราะราษฎรไม่มีเวลาที่จะมาดื่มสุรากับ หรือการไม่ทำนั้นอาจ เป็นเพราะว่าเป็นเรื่องสุตวิสัยที่จะเขมงวดกวดขันได้ทั่วถึง หลังจากการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ ๒ แล้ว การค้าสุราซบเซาลงไป ประชาชนอดอยากยากจนมาก จนพระเจ้ากรุงธนบุรีต้องจ่ายพระราช ทรัพย์ซื้อข้าวสารเลี้ยงราษฎร<sup>๒๔</sup> การผลิตและการจำหน่ายสุราได้ดำเนินการในสมัยสมเด็จพระพุท ทยอดฟ้าจุฬาโลก มีการสร้างโรงงานบางยี่ขัน โดยนายอากรสุรา ทำให้รายได้รัฐเพิ่มขึ้นจนถึงสมัย สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว สิ่งที่เห็นได้ชัด ก็คือ การดื่มสุราจนมีเมาได้แพร่หลายมากขึ้นในหมู่น คนไทยชาวต่างชาติเริ่มเห็น เป็นเรื่องธรรมดา ปาลเลกัวซ (Pallegoix) พบว่ามี “คนขี้เมาและเด็กกลาง ถนนเปนอันมาก”<sup>๒๕</sup> และปรากฏว่ามีการทะเลาะวิวาทชกต่อยกันตามถนนและในเขตบ้านเรือนผู้อื่น จน พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงประกาศห้ามก่อเหตุนอกบ้านเรือนของตน<sup>๒๖</sup>

การหลั่งไหลของสุราต่างประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๓๙๘ การทำสัญญาบาวริง (Bowring) ตลอดจนสัญญาที่ทำกับประเทศตะวันตกในเวลาต่อมา เกี่ยวกับเรื่องการค้าได้ระบุยกเลิกการค้า ผูกขาด โดยรัฐยกเว้น สินค้าต้องห้ามบางชนิดมีความเข้าใจต่างกันในเรื่องสินค้าต้องห้าม ไทยถือว่า อาวุธสงคราม ฝืนรวมทั้งสุราต่างประเทศเป็นสินค้าต้องห้าม แต่ต่างประเทศไม่นับสุรารวมด้วย จึงมี การนำสุราต่างประเทศเข้ามาเป็น จำนวนมาก โดยยอมเสียภาษีขาเขารอยชักสาม เช่นเดียวกับสินค้า ชนิดอื่นเมื่อเสียภาษีแล้ว ก็ใช่ว่าสิทธิที่จะนำสุราออกขายได้ ทำให้นายอากรสุราต้องจับกุมพ่อค้าต่าง ประเทศและลูกจ้างที่นำสุราออกขาย โดยถือว่า เป็นการลักลอบขายสุราเถื่อน<sup>๒๗</sup>

<sup>๒๓</sup> กฎหมายตราสามดวง, หน้า ๑๙๘-๑๙๙, ๓๔๒.

<sup>๒๔</sup> ญาดา ประภาพันธุ์, ระบบเจ้าภาษีนายอากรสมัยกรุงเทพฯ ยุคต้น, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สร้างสรรค์บางกอกการพิมพ์, ๒๕๒๔), หน้า ๑๐๕.

<sup>๒๕</sup> สันต์ โกมลบุตร, ผู้แปล, เล่าเรื่องกรุงสยาม, หน้า ๑๘๙-๑๙๙.

<sup>๒๖</sup> ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๙๔ -๒๔๐๐, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๓), หน้า ๑๘๕-๑๘๖.

<sup>๒๗</sup> พระไพศาล วิสาโล, ประวัติศาสตร์การบริโภคสุราในประเทศไทย, หน้า ๓๗.

การหลั่งไหลสุราต่างประเทศเข้ามาโดยเสียภาษีเพียงร้อยละ ๓ และไม่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมต่างๆ ขณะที่สุราที่ผลิตในประเทศถูกรัฐบาลควบคุมทั้งการผลิต ราคา และเรียกผลประโยชน์จากนายอากรสุราสูง ทำให้ราคาแพงกว่าสุราต่างประเทศ เป็นเหตุให้ประชาชนนิยมซื้อสุราต่างประเทศมากกว่าสุราที่ผลิตในประเทศ ผลที่ตามมาก็คือ การดื่มสุราจนมีเมามาเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในที่สุดรัฐบาลไทยได้พยายามเจรจากับประเทศต่างๆ ในยุโรปใช้เวลาหลายปีจนสำเร็จในรัชกาลที่ ๕ ป.พ.ศ. ๒๔๒๙ ทำให้รัฐบาลไทยสามารถควบคุมการค้าสุราต่างประเทศได้โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติอากรขึ้นใน จ.ศ. ๑๒๔๘ (พ.ศ. ๒๔๒๙) ซึ่งผลปรากฏว่าสุราต่างประเทศนำเข้ามาน้อยลง ประชาชนนิยมน้อยลงแต่กลายเป็นความนิยมในหมูชนชั้นสูงมากขึ้น ในการสมาคมกับชาวยุโรปเป็นสิ่งต้องรับของเจ้าขุนมูลนายด้วย<sup>๒๘</sup>

ต่อมารัฐบาลเริ่มใช้นโยบายใหม่ คือยกเลิกการให้สิทธิผูกขาดแก่นายอากรสุรา โดยรัฐจัดเก็บภาษีสุราเอง เพราะเหตุวาระยะหลังรายได้ตกต่ำ นายอากรไม่ส่งเงินให้รัฐตามจำนวนเงินที่ประมูลได้ วิธีใหม่นี้รัฐได้จัดเก็บภาษีสุราเป็นมณฑล ทำให้การจำหน่ายสุราแพร่ไปได้ไพศาลและสะดวกขึ้น ปรากฏว่าปแรกสุรายอดนิยม<sup>๒๙</sup> กล่าวได้ว่าการส่งเสริมการจำหน่ายสุราให้ได้มากที่สุดเป็นนโยบายที่เด่นชัดของรัฐบาล เช่น ให้ผลตอบแทนแก่เจ้าหน้าที่รัฐในด้านความก้าวหน้าทางตำแหน่ง และเอกชนที่ขายเกินสัญญาเป็นต้น ซึ่งน่าจะบ่งชี้ว่าจุดหมายหลักของรัฐบาล คือเพื่อเพิ่มรายได้แผ่นดินให้มากขึ้น มิได้มุ่งควบคุมหรือลดการดื่มสุราของประชาชนแต่อย่างใด

ปัญหาสุราเถื่อน เป็นเรื่องที่รัฐบาลพยายามแก้ไขเสมอมา ในต้นสมัยพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงใช้วิธีแก้ไข ก็คือการสร้างอุปสงค์อุปทานทางด้านสุราโรงใหม่มากขึ้น เพื่อหาซื้อขาย การปรุงรสดีให้ดีกว่าสุราเถื่อน และการกำหนดราคามีให้สูงนักจะช่วยให้ยอดจำหน่ายสุรารัฐบาลสูงขึ้นเป็นลำดับ เมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ สุราโรงราคาแพงขึ้น ทำให้ประชาชนหันมาบริโภคสุราเถื่อนซึ่งมีราคาถูกกว่าจนยอดจำหน่ายสุรารัฐบาลตก

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๐ กรมสรรพสามิตผลิตสุราเอง ณ โรงงานบางยี่ขัน เพราะก่อนหน้านี้ พ.ศ. ๒๔๗๐ การผลิตสุราที่โรงงานบางยี่ขันดำเนินการโดยเอกชน มีกรมสรรพสามิตเป็นผู้ดูแลและจัดให้มีการประมูลยอดจำหน่ายสุราจึงสูงขึ้นเรื่อยมา และในเวลาไล่เลี่ยกันนั่นเอง โรงงานกลั่นเปียร์โดยมีเอกชน จัดตั้งเป็นครั้งแรกได้รับความนิยมสูงขึ้นเรื่อยมาเช่นกัน ถึงกระนั้นแบบแผนการเสพสุราของคนไทยในชนบท ก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมากนัก กล่าวคือ ยังมีการดื่มสุราเป็นครั้งคราว ในเวลาที่มีเทศกาลหรืองานนักขัตฤกษ์ต่างๆ

### ๓.๔ คานิยมการดื่มสุราของสังคมไทย

ด้วยความสำคัญในหน้าที่บทบาทและอิทธิพลต่อพฤติกรรม การกระทำการพูดและการคิด ขอมุขทุกประการ คานิยมในการวิจัยนี้ หมายถึง การเห็นคุณค่า ซึ่งนักสังคมวิทยาได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

<sup>๒๘</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๐.

<sup>๒๙</sup> วันเพ็ญ สุจิตต์ “พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระจันทบุรีนฤนาถกับงานด้านการคลัง พ.ศ. ๒๔๕๐ – ๒๔๗๔”, วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖).

คานิยม หมายถึง สิ่งสำคัญขั้นมูลฐานที่ทำให้บุคคลตัดสินใจว่า ควรจะปฏิบัติหรือ จะละเว้นการปฏิบัติอย่างไร<sup>๓๐</sup>

คานิยม หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่เราให้ค่า อาจจะเป็นหลักปรัชญา และวัตถุเราให้ค่า<sup>๓๑</sup>

คานิยม หมายถึง การเลือก ระหว่างสิ่งหลายสิ่งหรือในหลายสถานการณ์ว่า ตนต้องการสิ่งใดหรือจะเลือกปฏิบัติตนในสถานการณ์นั้นๆ อย่างไร<sup>๓๒</sup>

คำว่า คานิยมของสังคม หมายถึง แบบอย่างพฤติกรรมที่พึงปรารถนาโดยสังคมถือว่ามีความคุณค่า แบบ อย่างพฤติกรรมนี้จะเกี่ยวข้องกับวัตถุ หรือมิใช่วัตถุก็ได้ คานิยมในสังคมต่างๆ จะผิดแผกกันไป เป็นต้นว่า ไทยมีคานิยมเรื่องความกตัญญู ในขณะที่สังคมอื่นอาจไม่มี<sup>๓๓</sup> และหมายถึงสิ่งต่างๆ ที่สังคมต้องการ พอใจหรือแบบ แห่งความพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยสังคมถือว่า มีความคุณค่า คนสนใจสิ่งใดที่คนปรารถนาจะได้ ปรารถนาจะเป็น หรือกลับกลายมาเป็นสิ่งที่ดีถือว่า เป็นสิ่งที่บังคับ ต้องทำต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนบูชา ยกย่องและมีความสุขจะได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของและสิ่งที่สังคมหนึ่งๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่าควรแก่การกระทำความยกย่อง หรือเห็น ว่าถูกต้อง เป็นความคิดเห็นพ้องต้องกันของคนในสังคมมีทั้งคานิยมที่พึงประสงค์ คานิยมสามารถประเมินค่า พฤติกรรม ให้เป็นที่ยอมรับจนเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งลักษณะเฉพาะของคนในชาติที่มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน

การปลูกฝังคานิยมควรส่งเสริมคุณภาพของคานิยมทางจิตใจมากกว่าทางวัตถุ คานิยมในที่นี้ คือความรู้สึก ความเชื่อและการปฏิบัติในสถาบันต่างๆ เช่น สถาบันครอบครัว สังคมการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษาและจริยธรรม คานิยมจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ มีลักษณะถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งได้ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ท่านเรียกว่า จริต หรือ จริยา ความประพฤติปกติ ความประพฤติซึ่งหนักไปในทางใดทางหนึ่ง อันเป็นปกติประจำอยู่ในสันดานพื้นเพของจิต อุบิสัย พันนิสัย แบบหรือประเภทใหญ่ๆ แห่งพฤติกรรมของคน ตัวความประพฤติเรียกว่า จริยา<sup>๓๔</sup> หรือจริตในคำสอนทางพระพุทธศาสนา แบ่งออกเป็น ๖ ประการ

๑. ราคจริต ผู้มีราคะเป็นปกติ หนักไปทางรักสวรั้งาม
๒. โทสจริต ผู้มีโทสะเป็นปกติ หนักไปทางใจรอนหงุดหงิด
๓. โมหจริต ผู้มีโมหะเป็นปกติ หนักไปทางโง่เขลา เหมงซึ่มมงาย
๔. วิตกจริต ผู้มีวิตกเป็นปกติ หนักทางนึกคิดจับจดฟุ้งซ่าน
๕. สัทธาจริต ผู้มีศรัทธาเป็นปกติ หนักไปทางมีจิตซาบซึ้ง เบิกบานน้อมใจ เลื่อมใสได้

โดยง่าย

<sup>๓๐</sup> ประภาศรี สีหอำไพ, วัฒนธรรมทางภาษา, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๑๐.

<sup>๓๑</sup> กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้, ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม, (กรุงเทพมหานคร : กรุงเทพฯ, ๒๕๓๖), หน้า ๒๗.

<sup>๓๒</sup> อานนท์ อาภาภิรมย์, สังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๕), หน้า ๓๐.

<sup>๓๓</sup> ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์สังคม อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, หน้า ๓๖๖.

<sup>๓๔</sup> พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : มหাজุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๒๒๑.

๖. พุทธจริต หรือญาณจริต เปนผู้มีความรู้เปนปกติ หนักไปทางไขความคิดพิจารณา<sup>๓๕</sup>

จากความคิด ความรู้สึกที่ติดเปนประจำด้วยจริต หรือจริยา ที่เรียกว่า เปนความประพฤติ ประจำ หรือหนักไปในด้านใดด้านหนึ่งนี้ ย่อมอาจกล่าวได้วาเปนแรงดึงโนมนาวจิตใจให้ติดอยู่ในที่สิ่งทีชอบใจนั้นๆ ที่ผู้กล่าววาเปนคานิยม คานิยมดังกล่าว แบนออกเปน ๒ ประการ คือ

๑. คานิยมที่เปนเป้าหมายของชีวิต คือ คานิยมที่เปนอุดมคติที่ต้องการให้ยึดเป็นหลักตามลำดับความสำคัญ เช่น การช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทน การได้รับยกย่องจากสังคม การมีมิตรที่ดี การมีชีวิตที่สุขสบายพอสมควร การมีคนรัก การมีหลักธรรมทางศาสนาเป็นที่พึ่ง

๒. คานิยมที่เปนวิถีปฏิบัติ คือ คานิยมรองมีมากมาย เพื่อนำไปสู่คานิยมหลักด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น เพื่อความอยู่รอดของตัวเอง โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม เพื่อความเชื่อถือความซื่อสัตย์กตัญญูคุณ และเพื่อรักษาน้ำใจโดยเน้นความสัมพันธ์กับบุคคลเฉพาะกลุ่ม<sup>๓๖</sup>

บรรดาคานิยมทั้ง ๒ ประการนั้น สิ่งทีเรียกกัันวา คานิยมเพื่อความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ที่เปนไปในลักษณะหุรหุราพุ่มเฟอย ก็เกิดมีขึ้น โดยเฉพาะคานิยมที่เด่นที่สุดในสังคมปัจจุบันนี้ ได้แก่ คานิยมในการดื่มสุรา ซึ่งเป็นคานิยมที่ทุกคนในสังคมยอมรับอย่างออกหน้าออกตา และเป็นที่เปิดเผยแก่สาธารณชน ในการดื่มสุรานั้น แม้ทุกคนจะทราบผลของมัน แต่ก็หาได้เกรงกลัวต่อสิ่งที่ก่อให้เกิดโทษต่อสุขภาพกายและจิตใจในการเสพสุราของนักเลงสุรา กลับมีความทวิหิมมากขึ้น ดังเพลงลูกทุ่งสมัยหนึ่งวา ปิ๋มพิ๋มไทยก็เมา ปกาๆ พิ๋มไทยก็เมา วันไหนๆ พิ๋มไทยก็เมา วันตรุษ วันสารท พิ๋มไทยก็เมาฯ และเกิดมีแกคนในทุกสังคม ซึ่งไม่ว่าจะเปนไปด้วยวิถีชีวิตแบบใดก็ตาม หรือด้วยงานบุญงานกุศลเช่นไรก็ตามย่อมจะมีการเลี้ยงสุรามาเมานี้ทั้งสิ้น ดังนักสังคมวิทยาอธิบายไว้วา

๑. ดื่มเล็กน้อยเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่น เพื่อใหกินข้าวได้ เพื่อผ่อนคลายความปวดไข ช่วยแก้หนาว เพื่อเข้าสังคม เพื่อแสดงวาโตแล้วไม่ไขเด็ก หรือการแสดงความเปนลูกผู้ชาย ผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย ดื่มเพื่อสร้างจินตนาการ เช่นนักเขียน นักดนตรี หรือ ดื่มเพื่อย่อมใจให้กล้าเปนตน

๒. ดื่มจนครองสติไม่ได้ ดื่มจนมีเมามา อาจจะเป็นเพราะเพื่อนคยัันคยอย หรือถูกเหตุการณ์บาง อย่างบังคับ ซึ่งจะพบเหตุได้เสมอในงานต่างๆ ซึ่งอาจทำให้บุคคลนั้น มีพฤติกรรมเปลี่ยนจากปกติธรรมดา

๓. ดื่มจนติดเปนนิสัยเลิกไม่ได้ จนมีอาการต่างๆ และกลายเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง บุคลิกภาพบกพรอง มีอารมณ์ไม่ปกติ ประกอบการงานไม่ได้จนกลายเป็นภาระแก่สังคม และที่สุดศาลก็มีสิทธิสั่งให้เปนคนไร้ความสามารถ ถ้ามีผู้ร้องขอ เช่น กฎหมายของไทยที่อนุญาตให้ สามี ภริยา ปู่ ย่า ตา ยาย ลูกหลาน เหลน ลื้อ ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล พนักงานอัยการมีสิทธิขอต่อศาล สั่งให้ผู้ติดสุราอยู่

<sup>๓๕</sup> พ.จ. (ไทย) ๓๐/๘๕/๑๘๕; พระราชมนี (ประยุทธ์ ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, หน้า ๒๒๑ – ๒๒๒.

<sup>๓๖</sup> ประกาศรี สีอำไพ, วัฒนธรรมทางภาษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘), หน้า ๑๑.



ในความพิทักษ์ของผู้ที่เห็นสมควร และศาลเห็นชอบด้วย ดังปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔<sup>๓๗</sup>

จึงสรุปได้ว่า คานิยมของสังคม จึงหมายถึง สิ่งที่ชนทั้งหลายเห็นดี เห็นชอบ ยึดถือปฏิบัติ เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ พรอมที่จะกระทำ หรือเลือกเอาเป็นวัตถุ ความคิดอุดมคติ ซึ่งอาจจะไม่เหมือนบุคคลอื่นๆ ทั่วไปก็ได้ รวมทั้งเป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่ก็ได้ แต่เป็นสิ่งที่ตนเองเห็นว่าดี และไม่ขัดกับความเห็นของคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้นๆ โดยคานิยมของบุคคลนั้น อาจเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ได้ และจะแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

ดังนั้น คานิยมในการเสพสุราเมรัยและของเมาในสังคมไทยปัจจุบัน อาจเป็นสิ่งดี มีคุณค่าสามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของแนวทางการดำเนินชีวิตก็ได้ แต่ในทางตรงกันข้ามสุราเป็นต้นนั้น ไม่มีคุณค่าใดๆ เลยแม้แต่อย่างใด ตามคำสอนในพระพุทธศาสนา เพราะเป็นสิ่งต้องห้ามควรงดเว้น ควรละเลิก และไม่ให้อยู่เกี่ยวของเลยแม้แต่อย่างใด เพราะก่อให้เกิดความเสื่อมเสียมากกว่าให้ประโยชน์

### ๓.๕ สภาพและปัญหาการดื่มสุราในสังคมไทย

สถาบันครอบครัวของไทยนั้น เข้าสู่วิกฤตที่เผชิญกับปัญหาที่รุนแรงที่สุด นับตั้งแต่มีสถาบันครอบครัวมา เหตุผลก็เพราะว่าเรื่องของโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เป็นตัวบีบรัดให้เกิดการแข่งขัน และเพิ่มภาระให้กับทั้งชายและหญิงที่จะต้องมีหน้าที่ในการดูแลสถาบันครอบครัวนั้น บีบรัดและกดดันให้สถาบันครอบครัวได้รับความสำคัญน้อยลงจากทุกๆ ฝ่ายความอ่อนแอของโครงสร้างทางสังคมไทย ทำให้มีการปล่อยปละละเลย ปัญหาที่เกิดจากการดื่มสุราแล้วก่อให้เกิดกลายเป็นปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวข้องกันไปหมดแทบทุกเรื่อง ทั้งความ พุงเฟอ ความยากจน ครอบครัวแตกแยก มีปัญหา ก่อให้เกิดอาชญากรรมต่างๆ อุบัติเหตุ โรคร้ายสารพัดโรค การสูญเสียทรัพยากรบุคคล และสูญเสียทางเศรษฐกิจของสังคมไทยโดยรวม จากการสำรวจพบวาคณในวัย ๔๑ - ๕๐ ปี ดื่มเป็นประจำมากที่สุด รองลงมาคือคนที่มียายุมากกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป แต่ที่น่าสนใจคือเยาวชนอายุ ๑๐ - ๒๐ ปี ดื่มเป็นประจำเป็นลำดับที่ ๓ และพบคนที่จบชั้นประถมศึกษาดื่ม เป็นประจำมากที่สุดถึงร้อยละ ๓๙.๑๓ รองลงมาคือคนที่จบสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ ๑๔.๒๙ แสดงให้เห็นว่าแม้จะเรียนสูงก็ไม่ทำให้ดื่มลดลง พบว่าอาชีพเกษตรกรดื่มเป็นประจำที่สุดร้อยละ ๒๙.๖๕ ตามมาด้วยอาชีพรับจ้าง ข้าราชการ ค้าขาย ส่วนนักเรียนนักศึกษาอยู่ในลำดับที่ ๕ เมื่อจำแนกตามพื้นที่พบวาคณต่างจังหวัด ดื่มเป็นประจำมากกว่าคนในกรุงเทพมหานคร คือ ร้อยละ ๑๓.๕๒ และ ๙.๒๓ ตามลำดับ ปัญหาเรื่องเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ของไทยถูกละเลยมานาน ทั้งๆ ที่เป็นสาเหตุความรุนแรงในสังคมทุกมิติ เช่น ความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มขึ้น ๔ เท่า เด็กที่ทำผิดถูกควบคุมอยู่ในสถานพินิจเกินร้อยละ ๕๐ ดื่มแอลกอฮอล์จนกระทำความผิด ปัญหาอุบัติเหตุทำให้คนเสียชีวิตปีละ ๑๓,๐๐๐ ถึง ๑๔,๐๐๐ คน เฉลี่ยวันละ ๔๐ ถึง ๕๐ คน มากกว่าการเสียชีวิตเพราะไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ๒๐๐๙ เสียอีก และครึ่งหนึ่งของการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุก็มาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์<sup>๓๘</sup>

<sup>๓๗</sup> สุพัตรา สุภาพ, ปัญหาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๑), หน้า ๔๙-๕๐.

<sup>๓๘</sup> <http://www.ryt๙.com/tag> สวนดุสิตโพล์ : ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการรณรงค์ “งดเหล้าเข้าพรรษา” , เข้าถึงเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗.

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้สำรวจเด็กและเยาวชนจากศูนย์ฝึกอบรม จำนวน ๑,๒๙๘ คน เพนหญิง ๑๕๙ คน ชาย ๑,๑๓๙ คน พบว่า ปัจจัยที่กระตุ้นให้ดื่มแอลกอฮอล์คือ เพื่อนและการรื่นเริงต่างๆ เด็กที่ทดลองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก อายุเฉลี่ยที่ต่ำสุดเริ่มตั้งแต่ ๕ ขวบ และเด็กอายุ ๑๕ ปี เป็นกลุ่ม เยาวชนที่ดื่มสุราครั้งแรกมากที่สุด สาเหตุที่ทำให้เด็กหรือเยาวชน ทดลองดื่มครั้งแรกเพราะอยากรลอง คิดเป็น ร้อยละ ๘๔.๕ ที่ดื่มตามเพื่อน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๕ ที่ดื่มเพราะเบื่อและเหงา คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘ และที่ดื่มเพราะความเครียด คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๖ และจากการสำรวจดังกล่าว ยังพบว่า เยาวชนที่ดื่มสุราร้อยละ ๓๔.๘ จะกระทำความผิดในระหว่างที่ดื่ม เช่น คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับการพกพาอาวุธ และวัตถุระเบิด และการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน<sup>๓๙</sup>

ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดื่มสุราในสังคมไทย ผู้วิจัยได้แยกประเด็น การศึกษาไว้ ๓ ประเด็นด้วยกันคือ

### ๓.๕.๑ ปัญหาบุคลิกลักษณะส่วนบุคคล

การดื่มสุราหรือเหล้าไม่เพียงแต่จะทำลายตัวเอง แต่ยังทำลายความสัมพันธ์ของ ครอบครัวด้วยการทดลองการดื่มเหล้าโดยเพิ่มปริมาณมากขึ้นๆ จะพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงของ ร่างกายและพฤติกรรมต่างๆ เช่น ถ้าดื่ม ๑ แก้ว การตัดสินใจจะเสียไปเล็กน้อย ๒ แก้วดูเป็นคนราเริง แต่ไม่รู้จักยับยั้งชั่งใจ ๔ - ๕ แก้ว เริ่มรบกวนก่อกวนคนอื่น ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมตัวเองได้ ๖ - ๘ แก้ว เดินไม่ตรงทาง เห็นภาพซ้อน จำเรื่องราวไม่ค่อยได้ ๑๐ แก้วขึ้นไป อาจจะพุดไปหรือบาง รายอาจทำให้เสียชีวิตได้

นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยกลาสโกว (University of Glasgow) พบว่า การดื่มเครื่องดื่ม ที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ที่มีปริมาณของแอลกอฮอล์ระหว่าง ๘ ถึง ๑๔ หน่วยในเครื่องดื่มต่ออา ทิตยจะทำให้ระยะเวลาในการเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาลเพิ่มขึ้นตามไปกับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ราง กายรับเข้าไปด้วย สามารถแยกประเภทของปริมาณแอลกอฮอล์ที่มีในเครื่องดื่มไว้ดังนี้ เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์อยู่ ๑ - ๗ หน่วยในเครื่องดื่ม, ๘ - ๑๔หน่วยในเครื่องดื่ม, ๑๕ - ๒๑ หน่วยในเครื่องดื่ม, ๒๒ - ๓๒ หน่วยในเครื่องดื่ม และ มากกว่า ๓๕ หน่วย ปริมาณแอลกอฮอล์ ๒๑ หน่วย เป็นปริมาณ ที่ทางรัฐบาลแนะนำว่า เป็นปริมาณที่มากที่สุดที่ควรที่จะบริโภคเกินในแต่ละอาทิตย์สำหรับผู้ชาย นักวิจัยได้ทำการเฝ้าดู ตรวจสอบสภาพร่างกายของกลุ่มคนที่เข้ามาใช้บริการที่สถานพยาบาล โดย สนใจไปยังคนที่บริโภคเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ และมุ่งศึกษาเก็บข้อมูลของคนที่เป็น โรคทางเดินหายใจ ความผิดปกติของการเต้นของหัวใจ รวมไปถึงความผิดปกติและอาการป่วยอื่นๆ ที่มีสาเหตุมาจากแอลกอฮอล์ ซึ่งผลที่ได้จากข้อมูลพบว่าผู้ชายที่ดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของ แอลกอฮอล์ในปริมาณมากกว่า ๒๒ หน่วยของเครื่องดื่ม จะมีความเสี่ยงต่อการป่วยมากกว่าคนที่ไม ดื่ม ๒๐% ซึ่งลักษณะการป่วยเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มเหล้านี้จะเป็นโรคเกี่ยวกับความผิดปกติของ อัตราการเต้นของหัวใจที่จะเกิดมากกับคนที่ทานเครื่องดื่มเหล้านี้ และรับแอลกอฮอล์เข้าไป ๑๕ หน่วยของเครื่องดื่มในแต่ละอาทิตย์ และถ้ามีการบริโภคเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ประมาณ ๒๒ หน่วยหรือมากกว่า ๒๒ หน่วยต่อ สัปดาห์ก็จะทำให้เสี่ยงต่อการป่วยเป็นโรคเกี่ยวกับ

<sup>๓๙</sup> “เส้นทางการทำความผิดของเยาวชน”, จดหมายข่าวเครือข่ายองค์กรงดเหล้า, สำนักงานกองทุน สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๐ : ๑๑.

ทางเดินหายใจมากกว่าปกติ แต่จะมีอัตราความเสี่ยงเป็นโรคเกี่ยวกับเส้นเลือดที่ลำเลียงเลือดไปเลี้ยงหัวใจน้อยกว่าคนที่ไม่ดื่มเลย<sup>๔๐</sup>

ในสังคมไทยปัจจุบัน จะเห็นได้บ่อยมากที่นักดื่มสุราหรือขี้เมาทั้งหลาย ได้เปลี่ยนพฤติกรรมตัวเองไปในทางลบหลังจากเมาได้ที่แล้ว ซึ่งเปลี่ยนไปในทิศทางที่สังคมไม่ต้องการ เช่น บางคนไดก่อก่อเหตุทำร้ายตัวเอง หรือก่อให้เกิดการสะสมโรคภัยไข้เจ็บที่เรียกว่าเป็นการก่อสร้างรังแห่งโรค สารพัดโรคที่เกี่ยวกับสุรา เช่น มะเร็งตับ ความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ เส้นเลือดในสมองแตก เป็นเหตุก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมแก่สุขภาพร่างกาย และยังก่อให้เกิดความเสื่อมทางสุขภาพจิต ดังกรณีหนุ่มในหมู่บ้านคำกลาง จ.อำนาจเจริญ กินเหล้ามาแล้วเกิดอารมณ์ทางเพศ เมื่อเห็นเด็กหญิงเพราะอารมณ์ชั่ววูบจึงลงมือประทุษร้ายแล้วข่มขืนทั้งพี่สาวและน้องสาว เมื่อนึกถึงความผิดที่ตนจะได้รับหลังเสร็จกิจแล้ว ก็ลงมือทำลายหลักฐานด้วยการพยายามฆ่าให้ตาย แต่เด็กหญิงสาวผู้ที่สามารถรอดไปได้ด้วยอุบาย แต่ยังฝากรอยแผลในใจให้เด็กผู้หญิงตัวน้อยๆ ต้องทนทุกข์กับความ เป็นอยู่ในสภาวะปัจจุบัน ทั้งคำพูดถากถางจากญาติผู้กระทำความผิดที่ยังคงคอยพูดให้จิตใจแฉลง บางครั้งก็มีการพูดจาข่มขู่ หรือพูดจากระหน่ำกล่าวหาว่าเธอเป็นคนไปหาเรื่องหลอกให้ผู้ชายมีเพศสัมพันธ์ ด้วย<sup>๔๑</sup>

เมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่าปัญหาใหญ่ของผู้บริโภคสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น คือปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านสุขภาพ เพราะผู้บริโภคสุราจะต้องจ่ายต้นทุนในการบริโภคด้วยสุขภาพของตน ถ้าวางเอาตัวเขาไปแลกหรือไปเสี่ยงกับสิ่งที่ไม่คุ้มค่ากับสิ่งที่จะเสียไปในอนาคต การดื่มสุรานี้ ทำให้ระบบต่างๆ ในร่างกายแปรปรวน และนำไปสู่ความเสื่อม เช่น ลงพุง แกร่เร็ว เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ ไม่มีสาราคี ทำงานแฉลง เจ็บป่วยบ่อย เป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง ตับแข็ง มะเร็งตับ เกิดอุบัติเหตุจนทำให้พิการ หรือเสียชีวิต เป็นต้น<sup>๔๒</sup> บางคนเมื่อร่างกายไม่สามารถรองรับการทำงาน คือไม่มีสมรรถภาพพอที่จะทำงานได้ ก็เกิดความท้อถอยและระบายอารมณ์ออกมาทางจิต ภาวะ บางคนถึงขั้นต้องจบชีวิตลงด้วยน้ำมือตนเอง นั้นจัดได้ว่าเป็นผุออนแอทางจิตใจ

จากบุคลิกภาพของผู้ที่เสพติดสุรามักจะเป็นบุคคลที่มีลักษณะการปรับตัวไม่ได้ ทำให้ไม่สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นได้ มีภาวะพึ่งพา ไม่สามารถต่อสู้กับความผิดหวัง รู้สึกบาป รู้สึกไร้ค่า การเสพสุราจึงทำให้เกิดความเครียด ความวิตกกังวล และความรู้สึกขัดแย้งในใจ บางคนมีความรู้สึกเก็บกด ก็ใช้สุราเป็นหนทางในการลดความเครียดจากจิตใจได้นั่นเอง ดังนั้นสาเหตุหนึ่งของการเสพสุราคือการเสพเพื่อลดความเครียดในการทำงาน หรือการดำรงชีวิตประจำวัน หรืออาจเกิดจากความต้องการลดภาวะทางอารมณ์ที่ไม่สามารถทนทานได้ เช่น ความก้าวร้าว ความรู้สึกตึงเครียด ความรู้สึกซึมเศร้า และเพื่อยอมใจให้เกิดความกลา เพิ่มความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง

<sup>๔๐</sup> <http://www.physorg.com/news๑๖๕๖๘๒๖๒๔.html> เข้าถึงเมื่อ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗.

<sup>๔๑</sup> ดูรายละเอียดใน มูลนิธิเพื่อนหญิง, เลิกเหล้าชุมชนสร้างสุข, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๔๒ – ๔๓.

<sup>๔๒</sup> “เครียด กินเหล้า ฮอโรโมนไม่สมดุล ทำผู้ชายไทยอายุสั้น”, จดหมายข่าวเครือข่ายองค์กรงดเหล้า, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๐ : ๙.

### ๓.๕.๒ ปัญหาการรับผิดชอบครอบครัว

การรับผิดชอบครอบครัวถือว่าเป็นคุณธรรมของผู้นำครอบครัว เพราะสังคมไทยไม่ว่าจะเป็นสังคมเมืองหรือสังคมชนบท ต่างได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้ชายเป็นใหญ่หรือมีอำนาจมากที่สุดในบ้าน หากว่าผู้นำครอบครัวไร้อุณธรรมเสีย ใช้อำนาจมากกว่าเหตุผล ย่อมทำให้ความสุขในครอบครัวลดหายไปได้ โดยเฉพาะครอบครัวชนบทที่ย้ายเข้ามาทำงานในเมืองแล้วพักอาศัยอยู่ในบ้านเช่า ซึ่งปัญหาที่สำคัญนั้นก็มาจากสุรา เพราะในการบริโภคสุรา ผู้บริโภคก็ต้องใช้เวลาชุกอยู่กับการบริโภคสุรา จนไปเบียดบังเวลาที่จะสามารถนำไปสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ ทั้งแก่ตนเอง แก่ครอบครัว และแก่ชุมชนได้ การดื่มสุรานั้นยังก่อให้เกิดความไม่ปกติสุขในครอบครัว บางครั้งยังก่อให้เกิดปัญหาสังคมขึ้น ดังเช่นกรณีเด็กชายเกรส อายุเพียง ๙ ขวบที่ถูกพ่อเมาสุราแล้วทุบตีทุกวัน เขาต้องรองรับอารมณ์อันโหดร้ายของพ่อแทนแม่ที่ทนอารมณ์ร้ายไม่ไหวต้องหนีไปอยู่ที่อื่น ซึ่งได้รับความกระทบกระเทือนทั้งร่างกายและจิตใจ<sup>๔๓</sup>

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เริ่มเสื่อมถอยลง ส่งผลให้เงื่อนไขการดื่มสุราแบบเดิมซึ่งเป็นเพียง สวนหนึ่งของพิธีกรรมเท่านั้น หรือเป็นการดื่มเฉพาะเทศกาลสำคัญๆ หดไป<sup>๔๔</sup> การดื่มสุรามีความหมายแบบใหม่คือการดื่มเพื่อการแสดงความเป็นผู้นำ เป็นผู้ชาย มีความทันสมัย โดยคิดว่าสุราสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ สุราเป็นเครื่องประสานความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน หรือบางคนดื่มเพื่อให้เห็นเองแสดงความกล้าออกมา ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลให้วัฒนธรรมการดื่มสุราเปลี่ยนแปลงไปจนเป็นปัญหาความรุนแรงในระดับครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาในครอบครัวมากมาย ทั้งการขาดความรับผิดชอบครอบครัว บางคนมีอารมณ์รุนแรงจนขาดสติไม่สามารถควบคุมตนเองหรือยับยั้งความโกรธได้ และมักจะลงมือทำร้ายคนใกล้ชิดที่สุด คือภรรยาและลูกที่บ้าน รวมถึงการพุดจาตาหอ<sup>๔๕</sup>

ปัญหาความระหองระแหงความทะเลาะเบาะแว้งของสามีภรรยาอันมีสุราเป็นต้นเหตุนั้น ย่อมส่ง ผลกระทบต่อลูกที่ต้องมารองรับปัญหาดังกล่าวอย่างกรณีชุมชนไทยเกรียงซึ่งถูกเลิกจ้างแรงงานหญิงส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาครอบครัว โดยเฉพาะปัญหาความรุนแรงที่มีสาเหตุหลายอย่าง เช่น สามีดื่มเหล้า เล่นการพนัน ไม่รับผิดชอบครอบครัว ทุบตีภรรยา ส่งผลต่อแรงงานหญิงคือทำให้เกิดปัญหาต่อร่างกาย จิตใจ และประสิทธิภาพการทำงานของแรงงาน<sup>๔๖</sup> นั่นถือได้ว่า เป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดกับใครหลายคน โดยเฉพาะตัวภรรยาที่สามีติดสุรา ที่ต้องแบกรับภาระในการต้องรับผิดชอบครอบครัวทุกวิถีทาง อันเป็นนิสัยของผู้หญิงที่ส่วนใหญ่จะมีมาก โดยเฉพาะการต้องรับภาระในการส่งเสริมให้ลูกได้มีการศึกษา และการเป็นอยู่ที่ดีให้ทัดเทียมกับคนอื่นเขา การดื่มสุราทำให้คนขาดความรู้สึกผูกพันในครอบครัวจากสภาพครอบครัวที่ไม่มีความสุข ขาดการสื่อสารที่เหมาะสมในครอบครัว ขาดการแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสมของบุคคลในครอบครัว ขาดความ

<sup>๔๓</sup> ดูรายละเอียดใน ศราวุธ ดีหมื่นไวย, “เงินค่าเหล้า – เรียน”, เดลินิวส์ ตายรายวัน, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๙ – ๑๓.

<sup>๔๔</sup> พระไพศาล วิสาโล, ประวัติศาสตร์การบริโภคสุราในประเทศไทย, หน้า ๑๕.

<sup>๔๕</sup> ดูรายละเอียดใน มุลนิธิเพื่อนหญิง, เลิกเหล้าชุมชนสร้างสุข, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๔๐ – ๕๓.

<sup>๔๖</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔๑.

รักความเข้าใจต่อกันในครอบครัว หรือบางรายที่ครอบครัวมีการเสพสุราและมีปัญหาการใช้ความรุนแรง หรือได้รับความบอบช้ำทางใจจากการถูกทารุณกรรมทางกาย และทางเพศ มีผลทำให้ลูกที่เป็นเยาวชนมีอารมณ์ซึมเศร้า วิตกกังวล มองโลกในแง่ร้าย ดื้อดึง เกเร ขาดการควบคุมตนเอง มีบุคลิก ตอตันสังคม ก้าวร้าว ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนหรือของสังคม<sup>๔๗</sup>

ปัญหาดังกล่าวหากขมวดปมลงแล้วก็อยู่ที่ผู้นำครอบครัวเป็นผู้สร้างเงื่อนไขขึ้นมาและสามารถที่จะขยายไปเป็นปัญหาสังคมระดับประเทศอย่างใหญ่หลวง

### ๓.๕.๓ ปัญหาสังคมโดยรวม

สังคมคือการรวมกลุ่มคนตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป เมื่อมีการรวมกลุ่มเพื่อสร้างแนวทางอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมกันมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งคนที่อยู่ในสังคมยังเป็นสังคมใหญ่ก็มักมีปัญหามากมายที่จะกระทบกระทั่งกัน แต่ปัญหาทุกอย่างสามารถที่จะแก้ไขได้ด้วยหลักของเหตุและผล แต่หากว่าสังคมไทยมีสุราเข้าไปเป็นตัวเชื่อมประสาน สังคมนั้นหรือกลุ่มคนนั้นมักจะมีแต่เรื่องทะเลาะเบาะแว้ง หรือมีแต่ปัญหาไม่รู้จบสิ้น ปัญหาที่สังคมต้องแบกรับจากการดื่มสุรานั้น คือ ปัญหาที่เกิดจากอิทธิพลของการดื่มสุราดังกรณีปัญหาของวัยรุ่นที่มีสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยเนื่องจากครอบครัวหรือบุคคลที่อยู่รอบข้างดื่มสุรา และอีกปัญหาคือปัญหาครอบครัวที่ขาดความรักความอบอุ่น ทำให้เยาวชนนั้นหันไปคบกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเหมือนกัน แล้วหาทางออกเพื่อระบายความทุกข์ในใจของตนเองด้วยการหาสิ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความแกร่งกล้าทางจิตใจ คือ การหันหน้าเข้าหาสิ่งเสพติดที่มีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดความกล้า ซึ่งนั่นเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความไม่สงบสุขขึ้นในสังคมได้ ซึ่งการดื่มสุราไดก่อให้เกิดปัญหาแก่งสังคมหลายประการ เช่น

๑. ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขในสังคม
๒. ก่อให้เกิดความหวาดระแวงต่อบุคคลคนในสังคม
๓. รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมหาศาล เพื่อรักษาโรคภัยจากโรคพิษสุราเรื้อรัง อันเป็นการประกันสุขภาพแก่ประชาชนในประเทศโดยไม่คุ้มค่า
๔. รัฐต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อป้องกันภัยอันเกิดจากสุรา เช่น การป้องกันอุบัติเหตุอันเกิดการคนเมาแล้ว ขับ

สรุปได้ว่า ปัญหาการดื่มสุรานั้น หลายฝ่ายเห็นว่าหากจะให้ปัญหาหมดสิ้นไปหรืออยู่ในระดับที่ไม่เป็นอันตราย แนวทางที่ดีที่สุดคือ การป้องกันไม่ให้เยาวชนคนรุ่นใหม่เขาไปยุ่งเกี่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจในโทษและพิษภัย สร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในชุมชน สร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง โดยรัฐต้องประสานกับชุมชน โดยจะติดต่อผ่านทางอาสาสมัครป้องกันภัยหมู่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพูดคุยหาแนวทางป้องกันและหากิจกรรมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมวางแผนทางแก้ปัญหา เสนอแนะวิธีดูแลชุมชน เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งและก่อให้เกิดความสงบสุขร่มเย็นในสังคมไทยในอนาคต

<sup>๔๗</sup> สุนันทา ศิริวาท, “การทำหน้าที่ของครอบครัวตามการรับรู้ของเด็กวัยรุ่นที่เสพสุราในจังหวัดแพร่”, งานค้นคว้าอิสระ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, พ.ศ. ๒๕๔๘), หน้า ๑๓.

## ๓.๖ สภาพและปัญหาการติ่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำชัญ จังหวัดอุดรธานี

### ๓.๖.๑ สภาพการติ่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำชัญ จังหวัดอุดรธานี

ปัจจุบันนี้ สภาพการติ่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำชัญ จังหวัดอุดรธานี ในสมัยปัจจุบันนี้ ไม่ใช่เรื่องธรรมดาอีกต่อไป เพราะว่าพฤติกรรมการติ่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทองเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมอีกทั้งยังทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ และ ในสมัยปัจจุบันไม่ใช่มีแค่ผู้ใหญ่ที่ติ่มสุรา แต่ยังมีทั้งเด็กวัยรุ่น และเยาวชนที่ติ่มสุราเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก เพราะปัญหาของวัยรุ่นในการติ่มสุราเพิ่มขึ้น เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบทดลองสิ่งต่างๆ และวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม อาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านสังคมของวัยรุ่น<sup>๔๘</sup> เช่น การคบเพื่อน การต้องการความเป็นอิสระ ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งกับผู้ปกครองอาจเป็นสาเหตุนำไปสู่พฤติกรรมการติ่มสุราได้ โดยเฉพาะในครอบครัวที่มีปัญหา และในปัจจุบันวัยรุ่นในตำบลตาตทองมีแนวโน้มว่า จะเกิดปัญหาขึ้นในวัยที่อายุน้อยลงเรื่อยๆ จากสถิติอายุเฉลี่ยที่เด็กวัยรุ่นเริ่มติ่มสุรา คืออายุ ๑๒ ปีขึ้นไป อายุระหว่าง ๑๕ – ๑๙ ปี จะมีปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการติ่มสุราเพิ่มขึ้น เช่น ทำให้การเรียนตกต่ำลง มีปัญหากับผู้ปกครอง จากการติ่มสุราจะส่งผลกระทบต่อวัยรุ่นทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม<sup>๔๙</sup> และวัยรุ่นที่ติ่มสุราเป็นประจำจะทำให้เกิดการติดสุราได้ จากความรุนแรงของปัญหาและผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมการติ่มสุรา เช่น ทำให้อ้วน ความดันโลหิตสูง ความผิดปกติของสมอง-พฤติกรรม-เขาวนปัญญา มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ผลการเรียนตกต่ำ ก่อให้เกิดการติดสุรา เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ มีพฤติกรรมส่อไปในทางการเกิดอาชญากรรมเพิ่มขึ้นจนบางคนถึงขนาดถูกจับกุมดำเนินคดีได้และที่สำคัญ คือ ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุเป็นพฤติกรรมเสี่ยงอย่างหนึ่งที่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในแต่ละปี โดยเฉพาะอุบัติเหตุจากการจราจรทางบกทั้งถนน ซึ่งเป็นอุบัติเหตุที่มีความรุนแรง และทำให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมากโดยเฉพาะช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดติดต่อกันหลายวันเช่น เทศกาลปีใหม่ และเทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น<sup>๕๐</sup>

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาถึงสภาพการติ่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำชัญ จังหวัดอุดรธานี ๓ ประเด็น คือ การติ่มสุราของประชาชน การติ่มสุราของวัยรุ่นและการติ่มสุราของผู้ใช้แรงงาน มีสาระที่ควรศึกษาพอสังเขป ดังนี้

<sup>๔๘</sup> สัมภาษณ์ ศรีสุพรรณ สว่างวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนตาตทองวิทยาคม ๘ ตุลาคม ๒๕๕๘

<sup>๔๙</sup> สัมภาษณ์ สมัย บุชาอินทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาตราชูราษฎร์สมบูรณ์ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๕๐</sup> สัมภาษณ์ ยงยุทธ์ สรวงศิริ ผู้ใหญ่บ้านใหม่ไพรทอง ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำชัญ จังหวัดอุดรธานี วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘.

### ๓.๖.๑.๑ การดื่มสุราของประชาชนของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำตู จังหวัดอุดรธานี

สุราที่นิยมดื่มกันของประชาชนในตำบลตาตทองในทุกวันนี้ คือ สุราขาว หรือ ๔๐ ดีกรี เนื่องจากราคาไม่แพงมากนัก ส่วนผู้ชายที่มีฐานะทางสังคมมักนิยมดื่มสุราแดง หรือเหล้าแดง ซึ่งมีหลายยี่ห้อ ส่วนสุราต่างประเทศก็มีการดื่มเฉพาะของคนบางกลุ่ม เช่น ทหาร ตำรวจ และข้าราชการระดับสูงเท่านั้น เนื่องจากราคาแพงกว่ากันมากกว่าครึ่ง เครื่องดื่มประเภทเบียร์ ก็มีขายกันมากมายยี่ห้อเช่นกัน ทั้งของไทยและของชาติที่เป็นที่รู้จักกัน นอกจากนั้น ก็ยังมียาตองเหล้าที่ขายกันเกลื่อนเมือง เนื่องจากเชื่อกันว่า เป็นยาบำรุงร่างกาย ทำให้เจริญอาหาร อยู่ใฝ่กาย รสชาติไม่แรงเหมือนสุราโดยตรง<sup>๕๑</sup>

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างที่ดื่มสุรา ส่วนมากจะดื่มแบบนาน ๆ ครั้ง รองลงมา คือ ดื่มเฉพาะงานบุญเทศกาล ดื่มสัปดาห์ละครั้ง และดื่มทุกวันหรือเกือบทุกวัน เพศชายที่ดื่มสุรา จะมีสัดส่วนการดื่มทุกวัน หรือเกือบทุกวันมากกว่าเพศหญิง เพศชายที่ดื่มสุราจะดื่มในปริมาณที่เสี่ยงต่อการเป็นอันตรายต่อสุขภาพ คือ เกินกว่า ๓ เป๊กขึ้นไปต่อครั้ง ส่วนเพศหญิงจะดื่มเบียร์ในปริมาณที่เสี่ยงต่อการเป็นอันตรายต่อสุขภาพ คือ เกิน ๑.๕ ขวดขึ้นไป นอกจากนี้ เพศชายที่ดื่มสุรา จะดื่มสัปดาห์ละครั้งในสัดส่วนที่สูงกว่าเพศหญิง และปริมาณในการดื่มต่อครั้งในเพศชายจะสูงกว่าเพศหญิง คือ ปริมาณการดื่มสุราต่อครั้งในระดับที่เสี่ยงต่อการเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

### ๓.๖.๑.๒ การดื่มสุราของวัยรุ่นของในตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำตู จังหวัดอุดรธานี

การดื่มสุราของวัยรุ่นของในตำบลตาตทองจะมีลักษณะต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจากการไม่ดื่มเลยหรือดื่มน้อยไปจนถึงดื่มหนักและปัญหาที่เกิดขึ้นก็จะมีตั้งแต่ ไม่มีปัญหาเลย ไปจนถึงปัญหาหนักและปัญหารุนแรงเช่นกันซึ่งสามารถแบ่งการดื่มออกได้เป็น ๓ แบบ ตามปริมาณสุราที่ดื่มเข้าไปและความเสี่ยงต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

๑. การดื่มแบบความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายน้อย หมายถึง การดื่มไม่เกิน ๒ ดื่มต่อวันในผู้หญิง ถ้าเป็นผู้ชายจะดื่มสุรา ประเภท ๔๐ ดีกรี ๑ เป๊ก หรือไม่เกิน ๔ ดื่มต่อวัน

๒. การดื่มแบบเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายสูง หมายถึงการดื่มสุราในปริมาณและลักษณะที่ทำให้ผู้ดื่มเพิ่มความเสี่ยงที่จะเกิดผลเสียต่อสุขภาพโดยที่องค์การอนามัยโลกได้จัดว่าเป็นความผิดปกติชนิดหนึ่ง ซึ่งการดื่มแบบเสี่ยงนี้เป็นการดื่มที่มากกว่า ๒ ดื่ม แต่ไม่เกิน ๔ ดื่มต่อวันในผู้หญิง ส่วนผู้ชายดื่มสุรา ประเภท ๔๐ ดีกรี ๒ เป๊ก หรือการดื่มมากกว่า ๔ ดื่ม แต่ไม่เกิน ๖ ดื่มต่อวัน นอกจากนี้การดื่มแบบเมาหัวราน้ำ ซึ่ง หมายถึง การดื่มสุราในปริมาณที่มากติดต่อกันในระยะเวลาอันสั้น (ภายใน ๒-๓ ชั่วโมง )ในโอกาสหรือเหตุการณ์หรือครั้งเดียวกัน โดยเพศชาย ดื่ม ๔

<sup>๕๑</sup> สัมภาษณ์อภิชาติ นันทะกลาง ผู้ใหญ่บ้านตาตอ อี ตำบลตาตทอง อำเภอสรีธำตู จังหวัดอุดรธานี วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

แก้วหรือมากกว่าต่อครั้ง และเพศหญิง ต้ม ๓ แก้วหรือมากกว่าต่อครั้ง ก็ถือว่าเป็นการดื่มแบบเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายสูงด้วย<sup>๕๒</sup>

๓. การดื่มแบบอันตราย หมายถึง การดื่มสุราที่ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย หรือจิตใจ เป็นการดื่มมากกว่า ๔ ต้มต่อวันในผู้หญิง หรือดื่มสุรา ๔๐ ดิกรี ๒ เป๊กขึ้นไปหรือมากกว่า ๖ ต้มต่อวันในผู้ชาย นอกจากนี้ ยังพบว่า การดื่มสุราของวัยรุ่นอายุ ๑๕-๑๙ ปี ดื่มนานๆ ครั้ง รองลงมาคือดื่มเดือนละ ๑-๒ ครั้ง ดื่มเป็นบางวัน (๑-๒ ครั้งต่อสัปดาห์) ดื่มนานๆ ครั้ง (๓-๔ ครั้งต่อสัปดาห์) และดื่มทุกวัน ส่วนประเภทของเครื่องดื่มที่วัยรุ่นหญิงนิยมดื่ม คือสุราต่างประเทศหรือสุราผสมน้ำผลไม้ เพราะเชื่อว่าดื่มแล้วไม่เมา รองลงมาเป็น เบียร์ ส่วนวัยรุ่นชายชอบดื่มสุรา มากกว่าเบียร์และไวน์<sup>๕๓</sup>

การเริ่มดื่มสุราและการดื่มอย่างหนักเป็นครั้งคราว หรือการดื่มแบบปริมาณมากๆ ในแต่ละครั้งหรือที่เรียกว่า “เมาแบบหัวราน้ำ ” ในกลุ่มวัยรุ่นในตำบลตาตทองอาจมีการแพร่กระจายวัฒนธรรมการดื่มในลักษณะนี้จากตัวเมืองหรือตัวจังหวัดก็ได้รับวัฒนธรรมดังกล่าวเข้ามาเช่นกัน และลักษณะการดื่มนั้น อาจมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหรือบริบทของหมู่บ้านนั้นๆ เช่น การดื่มเพื่อเข้าสังคม เช่น การไปร่วมงานพิธีต่างๆ เช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานบวช ดื่มในโอกาสเทศกาลต่างๆ งานศพ ฉลองวันเกิด เลี้ยงฉลองความสำเร็จ<sup>๕๔</sup> ซึ่งเป็นโอกาสที่มีอยู่ตลอดเวลาทำให้บุคคลเริ่มต้นดื่มและเมื่อดื่มทุกโอกาสก็จะพัฒนาจากการดื่มเป็นครั้งคราวจนในที่สุดกลายเป็นกิจวัตรได้ เป็นต้น การดื่มเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง เช่นการดื่มเพื่อแสดงความเป็นลูกผู้ชาย หรือแสดงความเป็นผู้ใหญ่ของวัยรุ่น วัยรุ่นหญิงดื่มเพื่อแสดงความเท่าเทียมทางเพศกับเพศชาย หรือการมีความเชื่อว่าดื่มสุราก่อนอาหารจะทำให้รับประทานอาหารได้มากขึ้นลักษณะการดื่มแบบจนครองสติไม่ได้ เช่น การได้รับการคยั้นคยอยจากเพื่อน หรือถูกเหตุการณ์บังคับ<sup>๕๕</sup> การดื่มเช่นนี้อาจทำให้มีพฤติกรรมที่ผิดแผกไปจากปกติ เช่น จากคนเรียบร้อย เงียบกลายเป็นคนโวยวาย ก้าวร้าว กล้าแสดงออก เป็นต้น การดื่มเป็นนิสัย เป็นอีกลักษณะหนึ่ง ที่บุคคลที่ดื่มแอลกอฮอล์นั้นดื่มเป็นนิสัยจนกลายเป็นพิษสุราเรื้อรัง จนไม่สามารถประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างปกติสุข

ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มสุราของวัยรุ่นในตำบลตาตทอง ประกอบด้วย<sup>๕๖</sup>

๑. ความอยากลอง เป็นธรรมชาติของมนุษย์ในการที่อยากจะลองหรือเผชิญกับสิ่งใหม่ๆ โดยเฉพาะในวัยทีน ความรู้สึอยากลองเป็นเรื่องที่ทำนาย ตื่นเต้น สนุกสนาน เช่น ในวัยรุ่น

<sup>๕๒</sup> สัมภาษณ์รัชชัย อุตตะกะ เยาวชนในตำบลตาตทอง อำเภอสรีราช จ.สุพรรณบุรี วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

<sup>๕๓</sup> สัมภาษณ์ ธงชัย หงษาแก้ว เยาวชนในตำบลตาตทอง อำเภอสรีราช จ.สุพรรณบุรี วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๕๔</sup> สัมภาษณ์ นิกร ว่องไว เยาวชนในตำบลตาตทอง อำเภอสรีราช จ.สุพรรณบุรี วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๕๕</sup> สัมภาษณ์ กัญญารัตน์ ทองสุมาตร เยาวชนในตำบลตาตทอง อำเภอสรีราช จ.สุพรรณบุรี วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๕๖</sup> สัมภาษณ์ สมัย บุชาอินทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตาตทองราษฎร์สมบูรณ์ ตำบลตาตทอง อำเภอสรีราช จ.สุพรรณบุรี วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘.



๒. กลุ่มเพื่อนหลายคนไม่กล้าที่จะปฏิเสธเมื่อถูกเพื่อนชวนให้ดื่ม แอลกอฮอล์หรือบางคนมีทัศนคติว่า การดื่มแอลกอฮอล์กับกลุ่มเพื่อน หมายถึง การรักพวกพ้อง เป็นหนึ่งเดียวกัน ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและความสนุกสนาน<sup>๕๗</sup>

๓. สังคมและวัฒนธรรม ชาวบ้านในตำบลตาตทองมองเรื่องการดื่มสุรว่าเป็น เรื่องธรรมดาจะเห็นได้ว่างานสังสรรค์ งานเลี้ยงงานฉลองและงานประเพณีต่างๆ แทบทุกงาน จะต้องมีการดื่มสุรเป็นส่วน ประกอบด้วยเสมอ ทำให้ผู้ที่เติบโตในสังคมลักษณะนี้ มองว่าการดื่มสุรเป็นเรื่องธรรมดา เพียงแต่สำหรับตนเองจะเป็นโอกาสใดเท่านั้น

๔. ความเชื่อ เมื่อใดที่คนเรามีความเชื่อว่า สิ่งที่ตนเองกำลังกระทำไม่เป็นอันตราย ต่อตนเองและสามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ได้ เมื่อนั้นจะยังทำให้ความกังวลใจหรือความกลัวที่จะกระทำสิ่งนั้นๆ ลดน้อยลง และทัศนคตินี้ ไปสอดคล้องกับความเชื่อที่มีต่อการดื่มสุรโดยช้านาน มาแล้วคนมักจะเชื่อในสรรพคุณของยาตองเหล้าและเชื่อว่า การดื่มสุรเป็นครั้งคราวหรือประเภติดีกรีอ่อนๆ คงไม่น่าจะเป็นปัญหากับตนเอง<sup>๕๘</sup>

๕. กระแสของสื่อโฆษณา ปัจจุบันนี้สื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคน อย่างมาก และในเรื่องที่เกี่ยวกับสุร จะเห็นว่ามีการแข่งขันทางการค้ากันสูงมาก โฆษณาที่เกี่ยวกับสุรมีอยู่มากมาย ซึ่งเป็นกลยุทธ์ของบริษัทผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่จะต้องพยายามสร้างสื่อโฆษณาขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกอยากลองและรู้สึกรู้ว่าการดื่มสุรนั้นเป็นเรื่องที่ดังามหรือเป็นเรื่องที่ควรจะมีใจในฐานะที่เกิดเป็นคนไทย (ซึ่งจริง ๆ แล้ว ไม่มีความเกี่ยวข้องกันเลย) หรือเป็นเรื่องที่ผู้ชายควรจะต้องลอง เพื่อแสดงความเป็นลูกผู้ชายอย่างแท้จริง บางผลิตภัณฑ์จะเจาะจงกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เช่น กลุ่มสุภาพสตรีให้หันมามีค่านิยมในการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น นอกจากสื่อโฆษณาสินค้าเครื่องดื่มแล้ว สื่อในลักษณะบันเทิง เช่น ภาพยนตร์ ละครหรือแม้กระทั่งเพลงก็มีส่วนจูงใจผู้ชมให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามได้ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ รวมทั้งสินค้าที่สะดวกต่อการซื้อหาที่มีอยู่อย่างดาษดื่นก็มีส่วนอย่างมากต่อการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มประเภทนี้

๖. ความเครียด คุณสมบัติของสุรสามารถทำให้ผู้ดื่มเกิดความรู้สึกผ่อนคลาย สบาย ความทุกข์และเกิดความเครียดจนองทำให้ในหลาย ๆ ครั้งการดื่มเพื่อลดความเครียดจึงเป็นเหตุผลอย่างหนึ่งของผู้ดื่มและยังเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการดื่มอย่างต่อเนื่อง แต่จากการศึกษาพบว่า เมื่อดื่มสุรในปริมาณมาก จะทำให้เกิดความรู้สึกตรึงก้นข้ามคือกระวนกระวาย เครียดหรือหงุดหงิดได้ง่าย โดยเฉพาะช่วงที่ระดับแอลกอฮอล์ในกระแสเลือดเริ่ม ลดลง<sup>๕๙</sup>

### ๓.๖.๑.๓ การดื่มสุรของผู้ใช้แรงงานในตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

การมีปัญหการดื่มสุรของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในตำบลตาตทอง จัดอยู่ในระดับสูงมาก โดยพบว่ามากกว่าประชากรที่อยู่ในตำบลใกล้เคียงถึงสองเท่ากล่าวคือ จากการคาดการณ์ในปี พ.ศ.

<sup>๕๗</sup> สัมภาษณ์ ยงยุทธ์ สรรวงศิริ ผู้ใหญ่บ้านใหม่ไพรทอง ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๕๘</sup> สัมภาษณ์ แก้วกัลยา สัพพะโส เยาวชนในตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๕๙</sup> สัมภาษณ์ นิกร ว่องไว วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๘.

๒๕๖๐ พบว่า ประชากรในตำบลตาตทอง อายุตั้งแต่ ๑๒ ถึง ๖๕ ปีมีปัญหาจากการดื่ม เช่น การเป็น ผู้ดื่มแบบเสี่ยง แบบอันตราย หรือถึงขั้นติดสุรารวมกันไม่มากเท่ากับกลุ่มตัวอย่างของผู้ใช้แรงงาน อยู่ในระดับสูง ซึ่งสูงพอๆกับหรืออาจมากกว่ากลุ่มที่เสี่ยงต่อการใช้แอลกอฮอล์และสารเสพติดอื่นๆ<sup>๖๐</sup>

สาเหตุที่พบปัญหาการดื่มสุราสูงในประชากรกลุ่มผู้ใช้แรงงานในตำบลตาตทองนั้น ไม่สามารถบอกได้ชัดเจนว่า เป็นเพราะตัวงาน ที่ทำให้พบอัตราการดื่มที่สูงนี้หรือไม่อย่างไร แต่จากผล การศึกษาข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ปัจจัยที่พบสูงสุดและมากที่สุดที่ส่งผลต่อการมีปัญหาการดื่มสุราของ ผู้ใช้แรงงานในตำบลตาตทอง คือ ปัจจัยส่วนบุคคลและทัศนคติส่วนบุคคลของผู้ใช้แรงงานเอง หรือ การประกอบอาชีพก่อนที่จะมาทำงานมากนัก<sup>๖๑</sup> เนื่องจากพบปัจจัยจากการทำงานเพียงอย่างเดียวที่มี ความสัมพันธ์ คือ ประเภทของผู้ใช้แรงงานเป็นการทำงานไม้หรืองานปูน ซึ่งกลับเป็นปัจจัยป้องกัน ไม่ใช่ปัจจัยเสี่ยงต่อการมีปัญหาการดื่มสุรา ทั้งนี้ ผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในการทำงานทั้งสอง ประเภทนี้อยู่แล้ว จึงอาจเป็นไปได้ว่างานทั้งสองประเภท คืองานหลักของอาชีพคนงานก่อสร้าง ขณะทำงานประเภทอื่นๆในงานก่อสร้างนั้นมีความหลากหลาย และความแตกต่างที่พบว่าเป็นปัจจัย ป้องกันต่อการมีปัญหาการดื่มหรือติดแอลกอฮอล์นี้เป็นความแตกต่างจากประเภทลักษณะของงาน มากกว่าจะเป็นจาก “ตัวงาน” ก่อสร้างโดยตรง<sup>๖๒</sup> ดังนั้น เมื่อตัวงานก่อสร้างเองไม่น่าจะใช้สาเหตุที่ทำให้ พบปัญหาจากการดื่มได้สูงในกลุ่มประชากรนี้จึงเป็นไปได้ว่า ลักษณะส่วนบุคคลที่ทำให้ติด แอลกอฮอล์หรือมีปัญหาการดื่มได้ง่าย หรือการติดแอลกอฮอล์เองซึ่งอาจส่งผลเสียต่อสุขภาพกาย จิต และสังคม อาจมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพมาเป็นคนทำงานก่อสร้างก็เป็นได้เนื่องจากแรงงาน ก่อสร้างเป็นอาชีพที่ไม่จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกเข้าทำงานมากนัก ทำให้บุคคลที่มีลักษณะ เหล่านี้เลือกที่จะทำงานก่อสร้างได้ง่ายกว่างานอาชีพอื่น

เพศชาย มักพบว่ามี ความเกี่ยวข้องกับการดื่มมากกว่าเพศหญิง และการศึกษา ก่อน หน้าของผู้ใช้แรงงานในตำบลตาตทอง พบว่า คนงานก่อสร้างเพศชาย ดื่มสุราถึงร้อยละ ๖๐.๑๒ โดย การศึกษาครั้งนี้ พบว่า ผู้ใช้แรงงานเพศชายมีความเสี่ยงต่อการมีปัญหาจากการดื่มหรือติดสุราได้สูงถึง ๒๕ เท่าเมื่อเทียบกับผู้ใช้แรงงานเพศหญิง<sup>๖๓</sup> นอกจากนี้ผลที่ได้ยังสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของ ยงยุทธ์ สรรวงศิริ พบว่า ผู้ใช้แรงงานเพศชายมักตั้งวงดื่มเหล้า ร้องเพลง หลังเลิกงานตอนเย็น ขณะที่ คนงานหญิงจับกลุ่มนั่งคุยกัน<sup>๖๔</sup> สำหรับสาเหตุที่ พบว่า ผู้ชายติดสุราได้มากกว่าเพศหญิง อาจเป็นได้ จากทั้งวัฒนธรรม และพื้นฐานชีวภาพที่แตกต่างกันโดยเพศหญิงมีความแตกต่างกับเพศชาย<sup>๖๕</sup>

<sup>๖๐</sup> สัมภาษณ์ บุญสัน แดงลา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตาตทอง อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๖๑</sup> สัมภาษณ์ อภิชาติ นันทะกลาง ผู้ใหญ่บ้านตาตอ้ง ตำบลตาตทอง อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

<sup>๖๒</sup> เรื่องเดียวกัน

<sup>๖๓</sup> อ้างแล้ว

<sup>๖๔</sup> สัมภาษณ์ ยงยุทธ์ สรรวงศิริ ผู้ใหญ่บ้านใหม่ไทรทอง ตำบลตาตทอง อำเภอสรีราชา จังหวัดอุดรธานี วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๖๕</sup> เรื่องเดียวกัน

นับจากประสบการณ์การดื่มครั้งแรกถึงปัจจุบันผู้ใช้แรงงานส่วนหนึ่งเลิกดื่ม ผู้ที่ยังคงดื่มอยู่นั้น เป็นแรงงานชายมากกว่าแรงงานหญิง โดยมีแรงงานบางคนบางกลุ่มยังคงดื่มเป็นประจำ แต่อีกกลุ่มหนึ่งดื่มแต่เฉพาะเมื่อมีงานต่างๆ หรือดื่มเมื่ออยากดื่ม เรียกว่า “ดื่มบางโอกาสหรือเป็นครั้งคราว” และการดื่มบางโอกาสนั้น จะมีผู้ขายเป็นนักดื่ม เมื่อมีงานต่างๆ เช่น งานบวช งานแต่งงาน และเทศกาลต่างๆ มากกว่าผู้หญิง<sup>๖๖</sup>

ส่วนเหตุผลในการดื่ม ผู้ใช้แรงงาน มีหลายประการ เช่น ทำให้อารมณ์ดี สนุกสนาน มีปัญหาช่วยให้หายกลุ้มใจ ช่วยให้คลายเครียดจากการทำงาน บางคนก็เชื่อว่า การดื่มสุราช่วยให้เจริญอาหาร เหตุนี้เอง สุราจึงเป็นที่นิยมดื่มของผู้ใช้แรงงาน

สรุปได้ว่า สภาพการดื่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ในสมัยปัจจุบันนี้ ไม่ใช่เรื่องธรรมดาอีกต่อไป เพราะว่าการดื่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทองทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ และไม่ใช่มีแค่ผู้ใหญ่ที่ดื่มสุรา แต่ยังมีทั้งเด็กวัยรุ่นและเยาวชนจำนวนมากที่ดื่ม โดยสุราที่ประชาชนนิยมดื่มนั้น คือ เหล้าขาว เพราะมีราคาถูก ส่วนวันรุ่นที่ดื่มสุรา มีสาเหตุในการดื่มคือ อยากทดลอง เพื่อนในกลุ่มชักชวน หรือแม้แต่วัฒนธรรมในท้องถิ่น รวมถึงค่านิยมที่ว่า เมื่อดื่มไปแล้วทำให้หายเครียด เป็นต้น ส่วนกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จะพบว่า การดื่มสุราจะอยู่ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานประเภทกรรมกรก่อสร้าง เป็นส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการดื่มที่ว่า ทำให้อารมณ์ดี สนุกสนาน มีปัญหาช่วยให้หายกลุ้มใจ ช่วยให้คลายเครียดจากการทำงาน บางคนก็เชื่อว่า การดื่มสุราช่วยให้เจริญอาหาร เหตุนี้เอง สุราจึงเป็นที่นิยมดื่มของผู้ใช้แรงงาน

### ๓.๖.๒ ปัญหาการดื่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

การดื่มสุราอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ดังนั้น ผู้วิจัยจะได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดื่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทอง ใน ๓ ด้าน คือ ด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ครอบครัวและสังคมโดยภาพรวม

#### ๓.๖.๒.๑ ปัญหาการดื่มสุราด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

ปัญหาของการดื่มสุราชาวบ้านในตำบลตาตทอง โดยทั่วไปในที่นี้จักแสดงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรงแก่ผู้ดื่ม ดังนั้น ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต หมายถึง ความทุกข์หรือความเสื่อมโทรมของสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ สาเหตุของโรคทางกายและโรคทางใจที่มากจากความเสียดแทงที่เกิดความไม่สบายกายและไม่สบายใจ ซึ่งสาเหตุของปัญหา คือการไม่สำรวมระวังและการไม่ละเว้นจากการดื่มสุราและของเมาซึ่งพระพุทธศาสนาสอนว่า คนทั้งหลายในโลกนี้เกิดมาแล้วเป็นโรคกันอยู่ ๒ ชนิด คือ

ก. โรคทางกาย หมายถึง ความที่อวัยวะทั้งหลายถูกโรคเบียดเบียนเสียดแทง อวัยวะทั้งปวงทำให้เกิดเป็นความเจ็บไข้ หรือความที่อวัยวะเหล่านั้นไม่ทำงานตามหน้าที่ของมันตาม

<sup>๖๖</sup> สัมภาษณ์ สมจิตร รัตนกุล ชาวบ้านใหม่ไทรทอง ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี วันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

ธรรมชาติที่น่าจะเปน จึงทำให้เกิดความไม่สบายทางกาย เช่นปวดหัว ตัวร้อนความไม่สบายกาย เพราะความเจ็บไข้

ข. โรคทางใจ หรือโรคทางจิต หมายถึง ความไม่สบายทางจิต หรือความที่จิตไม่สามารถรับรู้อารมณ์อย่างสมบูรณ์ เพราะมีอุปสรรคคือความฟุ้งซ่านสับสน ลังเลสงสัย ซึมเศร้าเหงา หงอยมารบกวน หรือฝังอยู่ในจิต จึงทำให้เกิดความไม่สบายทางจิตขึ้น กลายเป็นโรคเครียด โรคจิต และโรคประสาท ในที่สุด<sup>๖๗</sup>

สาเหตุแห่งปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น เพราะเนื่องจากการดื่มสุราเป็นต้นเหตุ ซึ่งว่าโดยทั่วไปแล้วมาจากสาเหตุต่อไปนี้

๑. ความเชื่อและความคิด โดยเชื่อว่า ช่วยเจริญอาหารจากการที่ได้ดื่มสุราเข้าไปช่วยกระตุ้นให้กระเพาะอาหารสร้างน้ำย่อย จึงทำให้ย่อยอาหาร หรือเชื่อว่า เป็นเครื่องช่วยบำรุงความรู้สึกทางเพศ จึงทำให้จิตใจเข้มแข็ง กลาตัดสินใจ กลาแสดงออก จนทำให้เกิดความผิดพลาดง่าย<sup>๖๘</sup>

๒. สภาพแวดล้อมและพื้นเพทางสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ ที่ประสบความทุกข์ยากจนขัดสน จึงหันมาดื่มสุรา โดยหวังว่าจะเป็นเครื่องปลอบใจ คลายวิตกกังวล หรือลืมความทุกข์ยากนั้น

๓. ค่านิยมของท้องถิ่นที่กล่าวว่า เป็นลูกผู้ชายต้องดื่มเหล้า และงานเลี้ยงต้องมีสุรา เป็นเครื่องดื่มในการสังสรรค์<sup>๖๙</sup>

ผลกระทบที่เกิดจากปัญหาของการดื่มสุราเป็นอาทิ ที่เป็นผลโดยตรงแก่ตนเอง ให้เกิดปัญหาสุขภาพและสุขภาพจิต นอกจากโทษที่แสดงไว้แล้วในกรณีเป็นบ่อเกิดแห่งโรคนานาชนิดตามทัศนะของแพทย์ทั้งหลายดังต่อไปนี้

ก. ทัศนะแพทย์แผนโบราณแสดงสาเหตุการดื่ม เหล้าทำให้เกิดโรคต่าง ๆ ดังนี้

- |                         |                  |
|-------------------------|------------------|
| ๑) โรคขัดตามขอ          | ๒) โรคเมื่อยขบ   |
| ๓) โรคแน่นมีลมในกระเพาะ | ๔) โรคจุกเสียด   |
| ๕) โรคอาเจียน           | ๖) โรคอวนดู      |
| ๗) โรคอ่อนเพลีย         | ๘) โรคนอนไม่หลับ |

๙) โรคเบื่ออาหาร ลิ้นเป็นฝ้า คอแห้ง เป็นโรคลมชักกระตุก (ลมบ้าหมู)<sup>๗๐</sup> เป็นต้น

ข. แพทย์แผนปัจจุบัน พลจิตวามงคล แพทย์าคม นายแพทย์ทางอายุรกรรมกล่าวไว้โดยย่อเรื่องโทษของการดื่มสุราว่า

<sup>๖๗</sup> สัมภาษณ์ พระครูประสิทธิ์สัทธิสาร เจ้าคณะอำเภอสรีธาตุ อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๖๘</sup> สัมภาษณ์ วุฒิเดช ภูนิโรจน์ กำนันตำบลตาดทอง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๖๙</sup> สัมภาษณ์ วุฒิเดช ภูนิโรจน์ กำนันตำบลตาดทอง อำเภอสรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๗๐</sup> อรุณวรรณ เพียรรุประสิทธิ์, “เรื่องการศึกษาผลการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันการบริโภคสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา”, รายงานผลการวิจัย, (กลุ่มพัฒนางาน: วิชาการศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต ๒ สระบุรี, ๒๕๔๐).

- ๑) ระบบทางเดินอาหาร เหลลทำให้กระเพาะอาหาร และลำไส้อักเสบ
- ๒) ระบบประสาท เหลลทำให้มือสั่นตามัวและบอด ทำให้เกิดวิกลจริตบาพิษสุรา
- ๓) ระบบทางเดินโลหิต เหลลธาตุคั่งพอกควรทำให้ชีพจรเต้นเร็ว ถ้าคั่งมากทำให้ชีพจรอ่อนลง เต้นระยะไม่เท่ากัน และสุดท้ายหมดสติ
- ๔) ระบบต่อมไร้ท่อ เหลลทำให้ไทรอยด์เรื้อรัง ทำให้เป็นโรคเบาหวานปวดข้อ และเป็นโรคตับแข็ง

๕) ระบบการหายใจ เหลลทำให้ผู้ดื่มหายใจจากระยะไม่เท่ากัน<sup>๗๑</sup>

ค. ทักษะของแพทย์ทางจิตและประสาท นายแพทย์ประสพ รัตนกร ได้กล่าว โรคติดสุรามือ ๕ ประการไว้ดังนี้

- ๑) โรคเมาเหลล
- ๒) โรคไขเหลล มีอาการสั่นตัวผวามมีไข้สูง ๓-๑๐ วัน มีความหวาดระแวง มองเห็นภาพลวงตาหวาดกลัว รู้สึกแปลกๆ คลายแมลงโตตามตามผิวหนังอัตราตายสูงถึงร้อยละ ๑๐
- ๓) โรคเหลลละลายประสาท ไม่อยากกินอาหาร เหน็บชา สั่นตัวผวา พุดพลา
- ๔) โรคเหลลละลายจิต มีอาการเหมือนโรคจิต มีความหวาดระแวง และสำคัญผิดเห็นและได้ยินสิ่งลวงหลวตา บางครั้งทนไม่ได้ต้องดา หรือออกหาทางประกอบทั้งนี้ยังส่งผลทั้งทางด้านเฉียบพลันและเรื้อรัง ทำให้เกิดโรคอื่น ๆ ได้อีก<sup>๗๒</sup>

### ๓.๖.๒.๒ ปัญหาการดื่มสุราด้านครอบครัวของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า สถาบันครอบครัวมีความสำคัญต่อสังคมประเทศชาติมาก หากทุกครอบครัวหรือคนส่วนใหญ่ของครอบครัวในสังคมนั้น มีการวางแผนที่ดีจนมีความมั่นคงแล้ว ก็ทำให้ประเทศชาติมั่นคงไปด้วย ตรงข้ามหากไม่เป็นดังที่กล่าวมาแล้ว ความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคมการเมืองก็อ่อนแอไม่มั่นคงไปด้วย

ดังนั้น คำว่า ปัญหาครอบครัว หมายถึง ปัญหาที่ได้รับผลกระทบโดยอ้อมจากการที่มีสมาชิก หรือคนในครอบครัวติดสุราและของเมา อันก่อให้เกิดความเดือดร้อน ความทุกข์ยาก ความลำบากในการประกอบอาชีพ หรือการฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ดีพอ ทำให้เกิดเสียทรัพย์ เพราะใช้จ่ายไปในการจัดหาซื้อสุรา เป็นต้น มาดื่มมาจัดเลี้ยงกันจึงทำให้รายได้ ที่ได้รับมาจากแรงงานได้ถูกนำไปจัดหาอบายมุขและในที่สุด ก็นำไปสู่ปัญหาประทุษร้ายร่างกายและจิตใจและอื่นๆ ที่จะเกิดตามมาอีกมาก เช่น ปัญหาอาชญากรรม การทำร้าย การปล้น การข่มขืน การฆ่ากันตาย ในระหว่างสมาชิกในครอบครัว ซึ่งเกิดขึ้นเป็นประจำดังที่ปรากฏเป็นข่าวก็มี ไม่ปรากฏก็มีในสังคมไทยปัจจุบัน เช่น ครอบครัวของนายสอน (นามสมมติ) อาชีพทำนาอยู่บ้านใหม่ไทรทอง ตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี แด่ดื่มสุรามาก เมื่อเมาก็ไปทะเลาะกับภรรยาของตนเอง ทำให้ครอบครัวเกิดการแตกแยกได้ นอกจากนี้ โดยทั่วไปการกระทำผิด หรือการดื่มสุรานี้ มักถูกมองว่า มีสาเหตุมาจากครอบครัวเป็นปัญหาหลัก เพราะวาส่วนใหญ่การดูแลสมาชิกในครอบครัว เช่น พ่อแม่

<sup>๗๑</sup> บุญมา จิตจรัส, มงคล ๓๘ ประการ, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา ๒๕๓๓), หน้า ๒๐๑.

<sup>๗๒</sup> เรื่องเดียวกัน.

ดูแลและปลูกฝังลูกๆ ให้เป็นเยาวชนที่ดีของสังคม ก็มักจะเป็นคนที่มีแนวโน้มเป็นคนดี เนื่องจากมีพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี<sup>๗๓</sup> สภาพภายในครอบครัว จึงมีผลต่อพฤติกรรมต่างๆ เป็นต้นว่า ครอบครัวที่มีการดื่มสุราและของเมา ย่อมเป็นที่บังชั้วว่า ครอบครัวนี้ ย่อมมีแต่ปัญหา หรือจะประสบกับปัญหาอยู่ตลอดไป ฉะนั้น ครอบครัว จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อสาเหตุปัญหานี้ ด้วยอาศัยมุมมองที่เกิดขึ้นได้ดังนี้ คือ การควบคุม และการสนับสนุนของพ่อและแม่ ตลอดจนการไม่ห้ามปรามในสิ่งที่ไม่สมควรเสพ ทั้งนี้ก็พบได้จากสาเหตุที่เป็นภูมิหลังของครอบครัว และความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งมีผลต่อการเสพสุรา เป็นต้น ตลอดถึงนำไปสู่การติดและเสพสิ่งเสพติดอื่น ๆ ด้วย อีกทั้ง การควบคุมดูแลในที่นี้สามารถทำนายไปถึงพฤติกรรมทั้งหลายของลูกได้<sup>๗๔</sup>

อย่างไรก็ตาม สภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ก็มีส่วนช่วยให้เกิดพฤติกรรมการดื่มสุราได้เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นจากสื่อมวลชน หรือสภาพสังคมทั่วไป ที่มีสถานเริงรมย์ และอบายมุข รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ก่อให้เกิดค่านิยมใหม่ ๆ จากสื่อที่ได้รับแล้วนำไปสู่การเลียนแบบ หรือเอาอย่าง ทั้งทางอารมณ์ความคิดความเชื่อและรูปแบบของการดำเนินชีวิตในแนวทางเดียวกัน

ผลกระทบ ที่กล่าวถึง ในที่นี้ คือ ผลอันเกิดจากปัญหาที่เนื่องมาจากการเสพสุราเมรัย และของเมา เป็นเหตุและปัจจัยสำคัญของครอบครัว เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักของสังคมในโลกนี้จึงทำให้ทราบผลกระทบดังนี้

#### ก. ผลกระทบต่อตนเอง

๑. ทำให้ครอบครัวแตกสลาย ขาดที่พึ่ง ไม่มีผู้นำ หรือชี้ทางที่ถูกที่ควรให้
๒. ทำให้ครอบครัวขาดวินัยในการครองเรือน โดยเฉพาะความไม่รู้หน้าที่ของกันและกัน เป็นส่วนที่สำคัญ
๓. ทำให้ครอบครัวขาดปัจจัย ๔ หลักสำหรับการดำรงชีพ หรือประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี
๔. ทำให้ครอบครัวล่มสลาย เพราะการมีค่านิยมที่ผิดๆ ในเรื่องการดื่มสุรายาเสพติด และที่สุดกลายเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาทั้งหลาย ก็เพราะมีจุดเริ่มต้นมาจากสถาบันครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแรกของมนุษย์ทุกคน สังคมไม่ดี จึงมีผลสะท้อนออกมาเป็นความเดือดร้อนทุกข์ยากของสังคมโดยรวม

เพื่อแสดงให้เห็นผลกระทบโดยตรงและโดยอ้อมที่เกิดขึ้นจึงเสนอกรอบแนวความคิดเป็นประเด็นวิจัยเพราะสาเหตุดังนี้

๑. ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องสุรา เป็นต้น
๒. มีพฤติกรรมการดื่มสุรา หรือการเลียนแบบ
๓. การให้คุณค่า หรือการมองประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากสุรายาเสพติดในทางที่ผิด เนื่องจากความเชื่อและความหลงผิด<sup>๗๕</sup>

<sup>๗๓</sup> สัมภาษณ์ ยงยุทธ์ สรวงศิริ ผู้ใหญ่บ้านใหม่ไทรทอง วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๕๘.

<sup>๗๔</sup> เรื่องเดียวกัน.

<sup>๗๕</sup> อำนวย พิรุณสาร, “การดื่มเหล้าและการให้คุณค่าของเหล้าของเยาวชนชายในกรุงเทพมหานคร ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ขับขีมอเตอร์ไซด์รับจ้าง”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๘)

ความคิดทั้ง ๓ ประเด็นที่กล่าวแล้ว ทำให้มองเห็นภาพสะท้อนที่เกิดขึ้นเป็นไปในลักษณะความสัมพันธ์สำคัญ ๓ ประการดังนี้ คือ คน สุรา และสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทและมีอิทธิพลเหนือความรู้สึกและพฤติกรรมของคนที่เป็นผลกระทบอันส่งผลอยู่ในปัจจุบัน

#### ข. ผลกระทบด้านสังคม

สถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วดำเนินไปนั้น ย่อมมีผลกระทบต่องานสังคมโดยรวม ซึ่งคนส่วนมากไม่ต้องการปรารภจะให้เกิดขึ้น ดังมีประเด็นที่พึงศึกษา ในการวิจัยนี้ จึงทำให้ทราบผลกระทบที่เกิดขึ้นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จากสาเหตุดังกล่าวนี้

๑. ทำลายชื่อเสียงตนเองและวงศ์ตระกูล
๒. เป็นที่รังเกียจของสังคม
๓. ทำลายความยกย่องนับถือและความไว้วางใจ
๔. เป็นต้นเหตุชักจูงให้เกิดอาชญากรรมต่างๆ
๕. ทำลายความมั่นคงของครอบครัวและญาติพี่น้อง เป็นการทำลายความมั่นคงของชาติโดยองครวม<sup>๗๖</sup>

ดังนั้น ปัญหาและผลกระทบ เรื่องครอบครัว จึงเป็นประเด็นแรกที่พึงทราบ และเน้นย้ำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบเพราะเป็นผลกระทบที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาในภายหลัง ดังปรากฏให้เห็นอยู่ในสังคมปัจจุบัน

#### ๓.๖.๒.๓ ปัญหาการดื่มสุราด้านสังคมโดยภาพรวมของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี

ปัญหาสังคมโดยภาพรวม หมายถึง แนวทางหรือสภาวะที่เกิดขึ้น และเป็นอุปสรรคแก่การพัฒนาบุคลากรตามเหตุปัจจัยแกสังคม กล่าวคือ การดื่มและของเมา เป็นปัญหาสำคัญของชาติที่ทุกคนต้องมีจิตสำนึกร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาดัง ๆ ปัญหาสังคม "ภาวะใด ๆ ในสังคมที่คนจำนวนมากถือว่าเป็นเรื่องผิดปกติ ไม่พึงปรารถนาและรู้สึกไม่สบายใจต้องให้มีการแก้ไขให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาเสพยาเสพติดปัญหาการทุจริตในวงราชการ เป็นต้น<sup>๗๗</sup> และภาวะที่ผลกระทบกระเทือนต่อคนจำนวนมากพอสมควร บุคคลเหล่านั้นไม่พึงประสงค์ และเห็นว่า ควรจะมีการกระทำร่วมกันบางประการเพื่อแก้ไขสภาวะที่เกิดขึ้น<sup>๗๘</sup> จากความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงพอสรุปได้ว่าปัญหาโดยภาพรวมของชาวบ้านในตำบลตาตทอง คือ สถานการณ์ที่คนส่วนมากได้รับแล้วไม่พึงปรารถนาและมีผลกระทบ ที่ทุกคนต้องร่วมกันแก้ไขสภาวะที่เกิดขึ้นลักษณะที่สำคัญของปัญหาสังคมมี ๔ ประการคือ

- ๑). สถานการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่นั้นมีผลร้ายต่อคนหมู่มาก
- ๒). สถานการณ์ที่เกิดขึ้นคนส่วนใหญ่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้น

<sup>๗๖</sup> อำนวย พิรุณสาร, การศึกษาผลการดำเนินงานรณรงค์ป้องกันการขายยาเสพติดในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา, หน้า ๑๓.

<sup>๗๗</sup> ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ๒๕๒๔, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิต, ๒๕๒๔), หน้า ๓๕๘.

<sup>๗๘</sup> ขบวน พลตรี, มนุษย์กับสังคม, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๑๐๗.

๓). สถานการณ์ที่เกิดขึ้นและมีอยู่นั้นคิดกันว่าพอจะแก้ไขได้ สถานการณ์ใดหากไม่ มีทางแก้ไข ก็ไม่เป้นปัญหาสังคม

๔). การแก้ไขสถานการณ์ต้องกระทำร่วมกันทั้งสังคม หากมีผู้แก้ไขเพียงคนเดียวก็ ไม่เป้นปัญหาสังคม<sup>๗๙</sup>

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นแกสังคมทั้ง ๔ ประการนี้ เปนสิ่งที่บ่งบอกอะไรได้เป็นอย่างดี ในสังคมเชนวนนี้ เพราะสะท้อนออกมาเป้นผลกระทบโดยทั่ว ๆ ไปหากจะอาศัยคนเพียงคนเดียว หรือคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเข้าไปแก้ไขแล้ว ปัญหาที่ว่ำนั้นหาไค้หมดสิ้นไปไม่ ในทางตรงกันข้าม ปัญหาเหล่านั้น จำต้องอาศัยคนทุกสังคมได้มีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น เป้นความร่วมมือเป้นอันหนึ่งอันเดียวกัน ปัญหาทั้งหลายก็จ้กนอยลง และหมดไปในที่สุด

สรุปได้ว่า ปัญหาการดื่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อันเป้นที่ตั้งแห่งความประมาทก่อให้เกิดความเดือดร้อนแกตนเองและผู้อื่น ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต กล่าวคือ ความทุกข์หรือความเสื่อมโทรมของสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเป้นสาเหตุของโรคทางกายและโรคทางใจที่มาคุกคามเสียดแทนที่ให้เกิดความไม่สบายกาย ทำให้เกิดโรคต่างตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ตัวร้อนความไม่สบายกาย เพราะความเจ็บไข้ และไม่สบายใจ เช่น ความฟุ้งซ่านสับสน ลังเลสงสัย ซึมเศร้าเหงาหงอยมารบกวนความเครียด ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวอันเป้นผลกระทบต่อนตนเอง เช่น ทำให้ครอบครัวแตกแยก ขาดที่พึ่ง ไม่มีผู้นำ หรือชี้ทางที่ถูกที่ควรให้ขาดวินัยในการครองเรือนและขาดปัจจัย ๔ หลักสำหรับการดำรงชีพ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมส่วนรวม คือ สถานการณ์ที่คนสวนมากได้รับแล้วไม่พึงปรารถนาและมีผลกระทบทำให้เกิดผลรายต่อคนหมู่มาก

### ๓.๗ สรุป

ในอดีตที่ผ่านมา คนไทยได้ถือปฏิบัติตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด ยึดหลักธรรมทางศาสนาเป้นแนวทางในการดำเนินชีวิต รู้จักหลีกเลี่ยงหรือละเว้นความชั่วต่างๆ ห่างไกลจากอบายมุข เนื่องจากหลักคำสอนทางศาสนามุ่งเน้นให้เป้นคนดี มีความกตัญญูกตเวที ส่งเสริมให้มีความเจริญก้าวหน้า และทำตนให้เป้นประโยชน์ในสังคม ดังนั้น การดื่มสุราถือว่เป้นการละเมิดศีลธรรมทางศาสนา หรือผิดข้อห้ามพื้นฐานของพระพุทธศาสนา ผลที่ตามมาของการดื่มสุรายังเป้นเหตุให้มีการละเมิดศีลธรรมข้ออื่นๆ ในทางพระพุทธศาสนานั้น โทษที่เห็นกันในปัจจุบันจากการดื่มสุรานั้น ทำให้เสียทรัพย์สิน เสียชื่อเสียง เกียรติยศทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต ส่วนโทษการดื่มสุราในชาติต่อไปนั้น ทำให้ไปเกิดเป้นคนโง่ คนปัญญาอ่อน ซึ่งล้วนมีเหตุมาจากการละเมิดศีล ๕ ทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า สภาพการดื่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อำเภอศรีธาตุ จังหวัดอุดรธานี ในสมัยปัจจุบันนี้ ไม่ใช่เรื่องธรรมดาอีกต่อไป เพราะว่าการดื่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทองทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ และไม่ไ้มีแค่ผู้ใหญ่ที่ดื่มสุรา แต่ยังมีทั้งเด็กวัยรุ่นและเยาวชนจำนวนมากที่ดื่ม โดยสุราที่ประชาชนนิยมดื่มกันนั้น คือ เหล้าขาว เพราะมีราคาถูก ส่วนวันรุ่นที่ดื่มสุรา มีสาเหตุในการดื่มคือ อยากทดลอง เพื่อนในกลุ่มชักชวน หรือแม้แต่วัฒนธรรมในท้องถิ่น รวมถึงค่านิยม

<sup>๗๙</sup> อุทัย หิรัญโต, สารานุกรมศัพท์สังคมวิทยา – มานุษยวิทยา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๖), หน้า ๒๓๐.



ที่ว่า เมื่อดื่มไปแล้วทำให้หายเครียด เป็นต้น ส่วนกลุ่มผู้ใช้แรงงาน จะพบว่า การดื่มสุราจะอยู่ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานประเภทกรรมกรก่อสร้าง เป็นส่วนใหญ่ให้เหตุผลในการดื่มที่ว่า ทำให้อารมณ์ดี สนุกสนาน มีปัญหาช่วยให้หายกลุ้มใจ ช่วยให้คลายเครียดจากการทำงาน บางคนก็เชื่อว่า การดื่มสุราช่วยให้เจริญอาหาร เหตุนี้เอง สุราจึงเป็นที่นิยมดื่มของผู้ใช้แรงงาน

ปัญหาการดื่มสุราของชาวบ้านในตำบลตาตทอง อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต กล่าวคือ ความทุกข์หรือความเสื่อมโทรมของสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ อันเป็นสาเหตุของโรคทางกาย และโรคทางใจที่มากจากความเครียดทำให้เกิดความไม่สบายกาย ทำให้เกิดโรคต่างตามร่างกาย เช่น ปวดหัว ตัวร้อนความไม่สบายกาย เพราะความเจ็บไข้ และไม่สบายใจ เช่น ความฟุ้งซ่านสับสน ลังเล สงสัย ซึมเศร้าเหงาหงอยมารบกวนความเครียด ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัวอันเป็นผลกระทบต่อนตนเอง เช่น ทำให้ครอบครัวแตกแยก ขาดที่พึ่ง ไม่มีผู้นำ หรือชี้ทางที่ถูกที่ควรให้ ขาดวินัยในการครองเรือนและขาดปัจจัย ๔ หลักสำหรับการดำรงชีพ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมส่วนรวม คือ สถานการณ์ที่คนสวนมากได้รับแล้วไม่พึงปรารถนาและมีผลกระทบทำให้เกิดผลร้ายต่อคนหมู่มาก